

Arbeids manden

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund Nr. 4/2008 • 110. årg

Tariff

Side 3-8

Norsk Arbeidsmandsforbund

Tariffoppgjøret 2008

Stemmeseddel

Over riksmeklingsmannens
Forslag til ny tariffavtale

Jeg sier **JA** til forslaget

Jeg sier **NEI** til forslaget

(Stemmeseddelen vil bli forkastet dersom andre meldinger og lignende påføres)

Historisk

Regjeringen tro til i innspurten, og satte av tilstrekkelige midler for at ordningen kan fortsette, og muliggjorde at renholdere og andre i tunge yrker kan gå av med pensjon før helsa er ødelagt.

For første gang er lavlønnsstillegget større enn det generelle tillegget etter at lønnsforhandlingene er i havn. Det er en viktig seier for Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer. LO-fellesskapet sto samlet om å prioritere lavlønnsgruppene. Akkurat det er blitt lovet utallige ganger før, men i vår ble skeptikernes mistro gjort til skamme.

Det økonomiske resultatet ble bra. For noen grupper veldig bra. Ikke minst for renholderne, som fikk mest, med et løft på kr. 9,47. Også andre lavlønnsgrupper i forbundet fikk god uttelling for sine krav.

Spørsmålet om videreføring av avtalefestet pensjon var det som hadde satt hele LO-familien i konfliktberedskap. Regjeringen tro til i innspurten, og satte av tilstrekkelige midler for at ordningen kan fortsette, og muliggjorde at renholdere og andre i tunge yrker kan gå av med pensjon før helsa er ødelagt. Det er ikke tilfeldig at renholdere i langt større grad enn funksjonæren og direktøren avslutter sitt arbeidsliv med uføretrygd.

Avtalefestet pensjon er en tariffbestemmelse, og det skal den fortsatt være. Den skal være gjenstand for forhandlinger igjen om noen år, slik den har vært siden ordningen ble innført.

Det var nødvendig for hele LO-familien at AFP-ordningen ble videreført. Flere forbundsledere har gitt uttrykk for at dette oppgjøret sikret medlemmene en AFP-ordning som er bygget for framtida. Om det regjeringen la på bordet er godt nok for medlemsgruppene, vil den kommende uravstemningen vise.

BA

Stemmeplikt?

Bare en tredel av de fagorganiserte benytter seg av sin stemmerett ved uravstemninger. Det har vist seg ved de siste lønnsoppgjørene, og er et beklagelig faktum. Det at medlemmene unnlater å gi sin stemme til en framforhandlet løsning, er det samme som å overlate avgjørelsen til noen andre. Det betyr i praksis at en melder seg ut av den demokratiske prosessen som ligger til grunn for at medlemmene selv skal bestemme om en skal godta eller ikke godta en framforhandlet løsning.

Det vil alltid være noen som er misfornøyde med resultatet etter tariffforhandlinger. Da har de også muligheten til å vise det ved å stemme nei. Men like viktig er det at de som er fornøyd, viser det ved å synliggjøre det overfor sine fremste tillitsvalgte. Hvis likegyldigheten dominerer, blir uravstemninger en dårlig rettesnor.

Tidligere oppgjør har avdekket at mange medlemmer som stemmer nei til det framforhandlede forslaget, gjør det for rettmessig å vise sin misnøye, men sier samtidig at de ikke vil streike for å kjempe frem en mulig bedre løsning. Det er en sørgelig in-konsekvens i resonnementet. Bli det nei, så må fagbevegelsen ta i bruk det sterkeste våpenet det har for å slåss for bedre vilkår. Det er slik systemet virker.

BA

Innhold

- 03 Tariff 2008
- 09 Forbundslederen
- 10 Superververen
- 12 Krig mot sosial dumping
- 14 Brakkeliv
- 18 Løkken lever videre
- 22 Miljø på dagsordenen
- 26 FYKO

Førstesiden: Forbundsleder Dyngve oppfordrer alle medlemmer til å bruke stemmeretten når nå tariffforhandlingene er overstått. (Foto: Colourbox)

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund

Postadresse:

Pb. 231 Sentrum, 0103 Oslo

Layout:

Stine Iversen, LO Media

Produksjon:

Stiftelsen Fri Fagbevegelse
– LO Media
Møllertgt. 39, 0179 Oslo

Annonsepriser:

4-farger:
Helside kr 10.600
Halvside kr 7.600
Kvartside kr 5.300

Svar t/hvitt:
Helside kr 9.200
Halvside kr 6.600
Kvartside kr 4.200

Arbeidsmanden redigeres etter Vær Varsom-plakatens regler for god presse-skikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU), et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund, behandler klager mot pressen. Adressen er PFU, Rådhusgt. 17, Postboks 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Arbeidsmanden utkommer 10 ganger i året. Utgitt siden 1898.

Ansvarlig redaktør:

Britt Andreassen
Epost: britt@lo-media.no
arb-mand@lo-media.no
Tlf: 23 06 33 67

Ane Børrud
ane@lo-media.no

Redaksjonen avsluttet 15.04.2008

Blomster til de organiserte

– Egentlig burde de uorganiserte gi blomster til de organiserte! Det er de organiserte som var villige til å gå inn i en konflikt for å få beholde AFPen og få lavlønstillegg. Nok en gang har vi bevist at sammen er vi sterke, konstaterer forbundsleder Erna C. Dyngre. >>

Tekst: Ane Børrud

Dessuten er det viktig at medlemmene stemmer med tanke på streikebidraget. Hvis flertallet stemmer nei og det blir streik, er det bare de medlemmene som har stemt i uravstemningen som har rett på streikebidrag, poengterer hun.

– For første gang i historien er lavlønns-tillegget høyere en det generelle tillegget. Samtidig har vi sikret at sliterne blant våre medlemmer får en verdig pensjon, fortsetter hun. Forbundsleder Dyngre er godt fornøyd med oppgjøret, og stolt av den jobben LO-leder Roar Flåthen sto i spissen for. – Han gjorde en kjempejobb på vegne av fellesskapet. Jeg er stolt av å være medlem av LO.

LO er vinneren

At NAF er en av vinnerne i årets lønnsoppgjør, vil ikke Dyngre gå med på.

– Det er LO som er vinneren, sier hun. – Fra representantskapet i LO fikk vi to prioriteringer: AFP for sliterne og lavlønnsprofil. Alle LO-forbundene sto sammen om å være solidariske med de lavlønnte, poengterer hun, og legger til: Det er godt å se at LO-fellesskapet får til et så godt oppgjør.

AFP for sliterne

– Hovedmålsetting var at 62-åringene skulle ikke få dårligere avtalefestet pensjon enn i dag, og det har vi klart, sier forbundslederen. – Samtidig som man kan jobbe lenger og få en høyere pensjon fra for eksempel

63 år, hvis man vil det. Dyngre sammenlikner den nye AFP-ordningen med den kollektive tjenestepensjonen i det offentlige.

– Før kom det an på hva slags pensjonsordninger det var i bedriften du jobbet i. Nå kan du tjene deg opp en egen AFP-pensjonspott som følger deg, så framtidig du jobber på en bedrift med tariffavtale.

AFP for ungdommen?

Etter at forhandlingsresultatene ble offentliggjort 2. april, har det vært en debatt i media om ungdommen er den store taperen i dette oppgjøret. Til det kommenterer Dyngre at det er håpløst og tro at vi kan forhandle fram en avtale som varer 40 år fram i tid. – Vi har tatt høyde for aldersgruppene så langt vi kan. Det er veldig vanskelig å forutsi pensjon og lønnsutvikling i framtida, fortsetter hun. – Men etter 2017 kan de som da er tillitsvalgte ta opp den hansken og forhandle videre, for eksempel i tariffoppgjøret i 2018. AFP er fortsatt knyttet til tariffavtalene, så LO har fortsatt styring på den, understreker hun.

Lavlønns tillegg og minstelønns garanti

Nesten 9500 av NAFs medlemmer vil få 3

kroner mer i timen på grunn av lavlønns-tillegget, dersom LO-medlemmene sier ja i uravstemningen. Renholdere med tariffavtale får 9 kroner og 47 øre mer i timen. Ansatte som går på tunnel-, bom- og bruoverenskomsten vil få 6 kroner og 77 øre mer, ansatte på parkeringsoverenskomsten vil få 6 kroner og 21 øre og vektere 5 kroner og 71 øre.

Bruk stemmeretten!

– Nå er det medlemmene som skal si sin mening om resultatet, og det er veldig viktig at alle medlemmene i NAF som har tariffavtale bruker stemmeretten, sier Dyngre.

– Er du misfornøyd; stem nei. Er du fornøyd; stem ja. Ofte stemmer de som er misfornøyd, men ikke de som er fornøyd. Og da får vi et skjevt bilde av hva medlemmene mener. Dessuten er det viktig at medlemmene stemmer med tanke på streikebidraget. Hvis flertallet stemmer nei og det blir streik, er det bare de medlemmene som har stemt i uravstemningen som har rett på streikebidrag, poengterer hun.

Åpner for omkamp

Den nye AFP-ordningen har allerede blitt kritisert for at den ikke ivaretar framtidens slitere.

– Det blir evaluering i 2017 og det er fullt mulig å reforhandle avtalen senere, svarer Roar Flåthen.

Av Stig H. Christensen, LO-Aktuelt

LO mener APF-ordningen er sikret i mange år framover, men at det fins noen utfordringer langt fram i tid. Til Fafo-forsker Tove Midtsundstads kritikk om at det er regjeringens system som har vunnet fram på sikt, og at de som er født i 1963 og senere ikke får noen fordeler av avtalen, møtte Flåthen med følgende svar på pressekonferansen i Folkets Hus.

– Det er fullt mulig å reforhandle avtalen, og å foreta korrigeringer hvis det skulle vise seg nødvendig, sa Flåthen og viste til hvor store forandringer AFP har gjennomgått siden avtalen ble etablert i 1988 og fram til nå. Ingenting står stille, ingenting er statisk. Han viste også til at den framtidige situasjonen er avhengig av opptjeningsregler.

Sjeføkonom Stein Reegård supplerte med at alle pensjonssystemer endres over tid, og kommenterte spørsmålet om langsiktige beregninger slik:

– Som prognose på hvordan det går er det ikke så mye hjelp i dem.

Kompensasjon

Roar Flåthen viste til at levealdersjusteringene er fullkompensert fram til 2015. Han mener det partene ble enige om forhandlingene er i samsvar med det representantskapet i LO vedtok i februar.

– Vi skal overvåke avtalen i åra som kommer, blant annet sliternes situasjon i framtida. Så får vi evaluere i 2017, og se hva vi skal bringe med oss inn i forhandlingene i 2018, sa LO-lederen.

God avtale

Roar Flåthen understreket på pressekonferansen at det ikke var noen selvfølge at man fikk til den avtalen som nå foreligger:

– Vi fikk til en god ordning med stor fleksibilitet og tilpasning. Han understreket ikke minst at man med denne avtalen kan jobbe ubegrenset ved siden av pensjonen.

OMKAMP: LO-leder Roar Flåthen åpnet for nye runder om levealderjustering om ti år da han holdt pressekonferanse etter at meklingen var i havn.

LO-lederen viste til hva Pensjonskommissjonen gikk inn for, nemlig at statens bidrag skulle fjernes.

– Nå har vi fått til en fornyet AFP med mye mer penger til ordningen, var LO-lederens budskap.

Ramme på 5,6 prosent

Flåthen fikk spørsmål om ikke en ramme på

5,6 prosent er for lavt. Han svarte at den innebærer en reallønnsvekst på 3 prosent, i tillegg til at det ble 4 prosent i fjor.

– Videre ønsker vi å bidra til en god økonomisk situasjon, så totalt sett er dette et fornuftig oppgjør, sa LO-lederen, og poengterte: – Det ligger ingen overføringer av ramma til AFP.

Oversikt over resultater for de forskjellige overenskomstene mellom NAF/NHO ved forbundsvis tilpasning:

Parkering:

Generelt tillegg kr 2,00
Lavlønns tillegg kr 3,00
Forbundsvis tilpasning kr 0,50
Garantitillegg kr 0,70
Totalt kr 6,21 pr. time (37,5)

Tunnel, bom og bru:

Generelt tillegg kr 2,00
Forbundsvis tilpasning kr 0,50
Garantitillegg kr 4,27
Totalt kr 6,77 pr. time (37,5)

Vekter:

Generelt tillegg kr 2,00
Lavlønns tillegg kr 3,00
Forbundsvis tilpasning kr 0,50
Garantitillegg kr 0,21
Totalt kr 5,71 pr. time (37,5)

Bergindustrien, Store Norske Spitsbergen Grubekompani AS, Hustadmarmor AS, Skianlegg og Fritids- og aktivitetsavtalen:

Generelt tillegg kr 2,- på 37,5 timers uke
Lavlønns tillegg kr 3,00
I tillegg kommer kr 0,50 fra de forbundsvis forhandlinger.

Kostgodtgjørelse på overtid:

Økes fra kr 67,- til kr 70,-
• Generelt tillegg kr 2,50 legges på tarifftillegget.
• Brakkebetjening - tillegg kr 2,50 som blir månedsberegnet og blir tillagt månedslønnen.
• Grunnlaget for beregning av overtid og forskjøvet arbeidstid heves.
• Satsene for godtgjørelse for korte velferdspolisjoner heves.
• Matpengesatsen heves til kr 70,-
• Tekst om godtgjørelse for reisedag når arbeidstaker beordres til nytt anlegg er tatt inn i § 12 igjen.

Rammeavtale om arbeidstidsordninger har kommet inn som nytt bilag 17.

Kraftlinje:

• Generelt tillegg kr 2,50.-
• Matpengesatsen økes til kr 70,-

Tilleggstekst om bruk av eldre arbeidstakere i forbindelse med kompetanseheving knyttet til opplæring

Asfaltarbeid og Veivedlikehold:

• Generelt tillegg på kr 2,50

Minstelønns satsene i § 2.1 heves til:
Øvede arbeidstakere kr 139,50
Arbeidstakere med yrkeserfaring økes til 133,50 pr. time
Arbeidstakere over 18 år uten yrkeserfaring økes til kr 127,50
• Avsetningsbeløp til bevegelige helligdager økes til kr 7,- pr. time
• Matpengesatsen økes til kr 70,-

Serviceoverenskomst for Svalbard:

• Generelt tillegg kr 2,50
• Lavlønns tillegg kr 3,00
• Tekst om permisjon i tre dager ved begravelse/dødsfall er tatt inn igjen i bilag 3 om korte velferdspolisjoner.

Renholdsbedrifter:

Fra 1. april:

Et generelt tillegg på kr 2,- pr. time
Et lavlønns tillegg på kr 3,- pr. time
Forbundsvis tilpasninger kr 0,50 pr. time

Fra 1. mai:

Et garantitillegg på kr 3,97 pr. time
Tilleggene legges flatt ut på alle satsene i overenskomsten.
Videre er partene enig om følgende tekstendring i overenskomsten:
§ 1 punkt 1: Følgende tilføyes: det vises for øvrig til AML § 14-6
§ 7 nr. 4 punkt d: Matpengesatsen endres til kr 70,-.

Service og Vedlikehold:

Fra 1. april:

Et generelt tillegg på kr 2,- pr. time
Forbundsvis tilpasninger kr 0,50 pr. time
Tilleggene legges flatt ut på alle satsene i overenskomsten.

Videre er partene enig om følgende tekstendring i overenskomsten:

Ny protokolltilførsel:

Partene skal i perioden sette ned et utvalg som skal se på bilagets utforming herunder vurdere om bilaget skal gjøres om til et minstelønnsfag.

§ 5: Matpengesatsen endres til kr 70,-

Oversikt over resultater over de forskjellige overenskomstene NAF—HSH ved forbundsvis tilpasning:

Vaktmestere - HSH

Fra 1. april

Et generelt tillegg på kr 2,- pr. time
Et lavlønns tillegg på kr 3,- pr. time
Forbundsvis tilpasninger kr 0,50 pr. time
Tilleggene legges flatt ut på alle satsene i overenskomsten.
§ 3. Matpengesatsen endres til kr 73,-.

Renhold - HSH

Fra 1. april

Et generelt tillegg på kr 2,- pr. time
Et lavlønns tillegg på kr 3,- pr. time
Forbundsvis tilpasninger kr 0,50 pr. time
Fra 1. mai
Et garantitillegg på kr 3,97 pr. time
Tilleggene legges flatt ut på alle satsene i overenskomsten.
Videre er partene enig om følgende tekstendring i overenskomsten.
§ 2 Lønnsbestemmelser
Protokolltilførsel nr. 2 Tidligere tekst erstatte med:
2. Det er en forutsetning at lønnsavregningen utformes slik at arbeidstakerne kan kontrollere at avregningen i overensstemmelse med utført arbeid. Utformingen av lønnsavregningen drøftes med de tillitsvalgte.
§ 7. Matpengesatsen endres til kr 73,-.

Fritid- og Opplevelsesavtalen - HSH

Fra 1. april

Et generelt tillegg på kr 2,- pr. time
Et lavlønns tillegg på kr 3,- pr. time
Forbundsvis tilpasninger kr 0,50 pr. time
Tilleggene legges flatt ut på alle satsene i overenskomsten.
§ 3. Matpengesatsen økes med kr 3,- til 70,-.

Stemmeseddelen må være avdelingskontorene i hende senest mandag 28. april kl. 10.00.

Forbundskontoret tar ikke ansvar for eventuelle feil i disse tallene, men dette er det grunnlaget som er forelagt forbundet på nåværende tidspunkt, opplyser Helge Haukeland som er tariffansvarlig i Norsk Arbeidsmandsforbund.

Noen reaksjoner

Arbeidsmanden har stilt noen spørsmål til tillitsvalgte etter at forhandlingsresultatet ble kjent. Vi ville høre om de er fornøyde med resultatet, om noe burde vært annerledes, og om de tror medlemmene vil stemme for det anbefalte forslaget.

Kjell Borglund, Private anlegg:

– Det er all grunn til å være stolt over resultatet – all ære til Roar for det. Egentlig har vi fått mer enn det vi ba om. Et særs godt lavlønns tillegg og en AFP-løsning som

er bra – de som ikke orker å arbeide etter 62, overlever på det de får i pensjon. De blir ikke straffet økonomisk for det.

Noen hevder at vi rokker framtida til våre ungdommer. Noe slikt er bare tull. Jeg har full tiltro til at ungdommen i framtida klarer å ivareta sine egne interesser. Jeg vil også si at politikere som Venstres Lars Sponheim burde tenke seg nøye om før han uttaler seg som saker han har mindre greie på.

Jeg håper at banksjef Gjedrem vil sitte i ro og ikke gjør noe med renta. Han ødelegger alt hvis han skrur opp renta. Høyere rente nå er helt unødvendig, mener jeg.

Jeg tror og håper forhandlingsresultatet blir godtatt. Jeg vil iallfall anbefale medlemmene til å stemme for.

Terje Mikkelsen, Vakt:

– Vekterne ønsket i utgangspunktet forbundsvis oppgjør. Vi ønsket et løft for vekterne, og det klarer vi ikke med et samordnet oppgjør. Men når det ble samordnet, ble resultatet det vi kunne forvente.

Verken bra eller dårlig. Jeg har i utgangspunktet ikke satt meg godt nok inn i AFP, men det virker som om de som er mest opptatt av AFP, er fornøyde. Avtalefestet pensjon er ikke vekternes fokus. Men nå er jo det meste sikret for de neste 10 år. Lavlønns tillegget ble 1 krone mer enn det jeg hadde forventet, og det var positivt at dette tillegget ble større enn det generelle tillegget.

Vi ønsket oss mye mer i lønn, men med samordnet oppgjør ble det jo som forventet.

Jeg tror det blir ja – under tvil. Det er nok ganske delt blant vekterne, men det heller nok mot ja. Så må vi vente til 2010 for å få en ny sjanse til å få et løft for vekterne.

Jan Bøhler, Vaktmester:

– Lønns tillegget var altfor dårlig. Vi hadde forventet oss i alle fall 4 kroner. Det er ingen vaktmestere som vil jobbe for den lønna tariffavtalen gir. Du kan jo få 30 kroner mer i timen i firmaer uten tariffavtale. Jeg tror ikke vaktmestrene kommer til å stemme for dette forslaget. Lønna er altfor lav.

Svein Jarl Liestøl, Bergverk:

– Jeg er kjempegodt fornøyd, dette var tidenes oppgjør. Endelig fikk sliterne igjen for slitet, for å si det sånn. Roar Flåthen og Jens Stoltenberg skal ha ros for det de kom fram til. Resultatet ble godt for de lavlønne – og det skal også forbundslederen vår ha heder for. Dette er det beste oppgjør noensinne, mener jeg, og hvis det er noen som mot formodning kommer til å stemme nei, og det tror jeg ikke blir mange, så skal jeg personlig oppsøke dem og fortelle hvorfor de burde ha stemt ja.

Vidar Graven, Maskin (er ikke omfattet av LO/NHO-forhandlingene):

– Sett utenfra synes jeg dette ser bra ut, spesielt for de lavlønne. Det var i tråd med det vi ønsket oss. Vi i Maskin har egne krav overfor vår motpart, og ønsker oss et resultat som er minst like

godt, det ligger i kortene. AFP var jo det store stridsspørsmålet, og Jens kunne ikke gjøre annet enn det han gjorde. I uravstemningen tror jeg det blir ja til det framforhandlede forslaget, men vi kan aldri vite. Det var jo noen oppe i Trøndelag som ikke likte det, men jeg tror det går igjennom.

Eva Jensen, Renhold:

– Forhandlingsresultatet var bra. Det var veldig godt jobbet i forhandlingsutvalget i LO, AFP kom i havn, og det var full enighet i delegasjonen om å gi støtte til resultatet. Det er bra at avtalen kan reforhandles om ti år. Jeg har tro på at ungdommen vil reforhandle avtalen da. Kronetillegget med lavlønns tillegg for renholderne var veldig bra. Jeg er meget fornøyd med at lavlønns tillegget ble bakt inn i kronetillegget. Så langt tilbake jeg kan huske, jeg var på mitt

første landsmøte i 1989, er dette det beste kronetillegget vi har fått.

Det som ikke var så bra, var at flere av våre grupper skulle fått lavlønns tillegget. Service- og vedlikehold fikk det ikke. Noen av gruppene har ikke lokal forhandlingsrett heller. De har ikke tjangs til å få mer enn 2,50. Jeg håper forbundet kan få sett på denne overenskomsten.

Renholderne er meget fornøyd med resultatet. Det er nok de andre gruppene som gikk inn for AFP også. Jeg tror forbundet kommer til å komme ut med «ja» i uravstemningen.

Renholderne er meget fornøyd med resultatet. Det er nok de andre gruppene som gikk inn for AFP også. Jeg tror forbundet kommer til å komme ut med «ja» i uravstemningen.

LO-lederen svarer

LO-leder Roar Flåthen tok seg tid til i en travel hverdag og svarte spørsmål om tariffoppjøret på et nettmøte på FriFagbevegelse.no. Vi gjengir noen av dem:

? Jeg er født i 1945 og gikk av med AFP III i år. Jeg skjønner det slik at den «nye AFP ordningen» gir full adgang til inntekt ved siden av, uten reduksjon av AFP utbetalingen. Vil dette også gjelde for meg?

| Nei det gjør det ikke. Du vil gå 100 prosent på «gammel AFP» og på «gammel folketrygd».

? Gjelder den nye AFP ordningen kun for bedrifter med tariffavtale?
• 2. Hva er hensikten med å arbeide og få full AFP pott hvis er vi utslitt og ikke kan arbeide? Tapet disse i forhold til «friske» arbeidstakere hvor er da solidaritetslinjen?

| AFP gjelder bare tariffbundne bedrifter. Alle som går av med AFP i den nye ordningen har opptjent en egen «pott» det er antall år denne potten fordeles over som blir forskjellig for de som tar AFP fra 62 år, og de som tar den ut senere. LO fikk også forhandlet fram forbedringer i Folketrygden for alle gjennom dempet og utsatt levealdersjustering.

? Hvorfor får rengjøringsbransjen mer betalt enn vekter bransjen etter dette oppjøret? De tjener mer enn vekterne og har en lenger ansiennitetsstige?

| Her er det garantiordningene som slår ut forskjellig. Renhold får et større garantitillegg enn vekterne, fordi deres overenskomst ligger på rundt 79 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, mens vekternes garantitillegg blir noe lavere fordi gjennomsnittet på deres overenskomst ligger høyere, på 86 prosent gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.

LO vil det beste for oss

TILLITSVALGT I ABO Renhold, Garib Gafuri, er fornøyd med tariffhandlingene.

– LO vil det beste for oss som jobber, sier tillitsvalgt i ABO Renhold i Oslo, Garib Gafuri.

– Jeg la meg ikke før klokka ett den siste natten, forteller Gafuri. – Jeg måtte sjekke hvordan det gikk, sånn at jeg fikk gitt beskjed til alle medlemmene mine dersom det ble streik.

Fornøyd

Garib Gafuri er fornøyd med tariffhandlingene.

– Det er utrolig bra å få nesten 9 kroner og 50 øre mer i timen, sier han. – Men det er ikke lett å skjønne alt med AFP. At de som jobber hardt kan gå av tidligere som pensjonister, det er bra, synes han.

– 99 prosent av medlemmene hos meg er fornøyd med oppjøret. Jeg tror nesten alle kommer til å stemme ja.

Vanskelige ord

Han mener det ikke er bare AFP som er

vanskelig å skjønne. Det er mange ord som heller ikke er så lett å forstå.

– Jeg trodde lenge at det bare var SBL som jobbet for arbeidsgiverne, forteller Garib. – Men nå har jeg forstått at SBL (nå NHO-service) er en del av NHO.

– Og ordet «plassoppsigelse». Mange tror at det betyr at hvis det blir streik, så vil arbeidsgiveren gi deg sparken.

Snakker med hverandre

– I det siste har jeg fått litt erfaring i tariffarbeidet, men jeg kan ikke si at jeg skjønner 100 prosent. Men for meg er det ikke så stort problem. Det er nok verre for noen av medlemmene mine som jeg ikke får møtt personlig, sier Gafuri.

– Men de som ikke er så flinke i norsk, de snakker sammen, og så forklarer de hverandre på sitt eget språk.

Tekst og foto: Ane Børrud

Det ble et betydelig løft for Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer.

Et godt resultat - bruk stemmeretten!

Det var vanskelige og harde forhandlinger knyttet til den avtalefestede pensjonsordningen, som skal vare over mange år framover, og det ble et godt resultat takket være godt samarbeid mellom partene, samt regjeringens innsats. Lavlønnsprofilen var også viktig i dette oppgjøret. Lavlønnskravet sto sterkt i behandlingene på LOs representantskapsmøte, og det sto minst like sterkt i forhandlingsdelegasjonen. Vi vant fram med våre krav, og resultatet ble et historisk godt lavlønnsoppgjør. Tillegget ble på til sammen kr 5,- pr time for de lavest lønnte, pluss at mange av våre medlemmer også fikk glede av garantiordningene. Det ble et betydelig løft for Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer.

Jeg er også stolt av våre medlemmer og tillitsvalgte i forbundet både lokalt og regionalt som har markert seg godt på LOs mange informasjonskonferanser i tilknytning til tariffoppgjøret. Renholdere og gruvearbeidere har gått hånd i hånd og forsvart våre felles løsninger. Dette viser at vi har et godt samhold i forbundet, og at vi kan stå sammen når det virkelig gjelder. Jeg var selv til stede på LOs informasjonskonferanse i Stavanger den 10. april, og det var med glede og stolthet jeg kunne lytte til gode innlegg både fra Svein Jarl Liestøl fra Titania og Anne Karin Johansen fra ISS, om viktigheten av å stå sammen for gode løsninger for forbundets medlemmer.

Meklingsresultatet vil gi en avtalefestet pensjon i overkant av hva dagens medlemmer tar ut ved 62-års grensa, altså en forbedring og i tråd med LO-kongressens og vårt landsmøtevedtak om AFP. Vi har med dette resultatet sikret at sliterne blant våre medlemmer vil få en verdig pensjon. Den vil også gi flere av forbundets kvinnelige medlemmer mulighet til å gå av med AFP ved 62 år som følge av bedre opptjeningsgrunnlag gjennom høyere lønn, og som følge av at all inntekt nå teller med i den nye folketrygden. Samtidig vil man få muligheten til å jobbe videre med økt pensjon fra 63 år og seinere. Ny AFP gis som et årlig tillegg livet ut. Det vil bli gitt full kompensasjon for levealder-justering fram til år 2015 for arbeidstakere født før 1954, og delvis kompensasjon for alle født før 1963. Det innebærer en forsiktig innfasing av levealderjusteringen fram mot 2025. Senest i 2017 skal partene i arbeidslivet evaluere overgangen til ny AFP og vurdere behovet for endring av ytelsenes størrelse. Det betyr at LO vil ha mulighet til å fremme nye AFP-krav ved hovedoppgjøret i 2018. Den nye AFP-ordningen vil tre i kraft 1. januar 2010.

Meklingsresultatet gir alle et generelt tillegg på kr 2,- i timen fra 1. april, og et eget lavlønns tillegg på kr 3,- i timen fra 1. april 2008.

Det er også historisk at lavlønns tillegget denne gangen er høyere enn det generelle tillegget, noe som har løftet forbundets lavlønnsgrupper. Det var viktig for meg, som leder av Norsk Arbeidsmandsforbund, at LO-fellesskapet sto samlet på kravet om å prioritere lavlønnsgruppene, slik det var blitt enighet om på forhånd.

Samholdet i LO-familien bidro til gjennomslag for våre krav, og vi fikk blant annet til en lønnsøkning på totalt kr 9,47 pr. time for renholdere og ca kr 5,71 pr. time for vekterne. At det ble differanser mellom disse to gruppene skyldtes at de såkalte garantiordningene slo ut forskjellig. Renholdsgruppen fikk et større garantitillegg enn vekterne, fordi deres overenskomst ligger på rundt 79 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, mens vekternes garantitillegg blir noe lavere fordi gjennomsnittet på deres overenskomst ligger høyere, på 86 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Garantitillegget for renhold gis fra 1. mai 2008.

Også resultatet for HSH- og LO-området er nå klart, og jeg er godt fornøyd med at man også her brukte LO/NHO-modellen for AFP. Både de sentrale tilleggene og god uttelling i den forbundsvise tilpasningen for våre overenskomster innenfor dette området, gjør kvinner og ungdom til vinnere i dette oppgjøret. Det var viktig for oss å sikre en god lavlønnsprofil også på dette tariffområdet, og det har vi klart denne gangen.

Jeg oppfordrer hver enkelt av forbundets medlemmer til å ta stilling til det enstemmig anbefalte meklingsforslaget fra forhandlingsutvalget i uravstemningen. Det er viktig at du bruker stemmeretten, og at din stemme foreligger på avdelingskontoret senest den 22. april 2008 når det gjelder LO/NHO oppgjøret.

Jeg ønsker lykke til med avstemningen. Bruk din stemmerett i tariffoppgjøret for 2008!

Jeg ønsker også alle til lykke med markeringen av arbeiderbevegelsens internasjonale dag – 1. mai. I år er hovedparolen «Felles klode og felles ansvar». Dette minner oss om at vi alle har et ansvar for å ta vare på vår klode til beste for framtidens generasjoner.

Erna

Super-ververeren

A

– Det burde være et potensial for dobbelt så mange aktive medlemmer i Norsk Arbeidsmandsforbund som vi har i dag. Vi snakker da om 40 000-50 000 medlemmer totalt. Det er kanskje utopisk, undres Rolf Larsen (56) fra Moelv. Men han skal prøve å gjøre noe med det sjøl. Fra 1. august blir han verver på heltid. Superverver.

Tekst og foto: Terje Hansteen

llerede i dag er han frikjøpt fra ISS én dag i uka for å drive med medlemsverving. Og fra 1. august blir det virkelig alvor. Da blir det verving på fulltid for Rolf. Han legger ikke skjul på at akkurat det er noe han ser veldig fram til.

– Da blir det å ligge på hjul i hele Hedmark og Oppland, sier han og smiler bredt. Og potensialet er formidabelt, skal vi tro Rolf. – Vi ser et veldig stort medlemspotensial, spesielt innen servicebransjen og da mest innenfor renhold. Samt vaktbransjen og fritidsanlegg, for eksempel skianlegg og bowlinghaller. Per i dag har vi 1600 aktive medlemmer i Hedmark og Oppland, pluss pensjonistene. Det bør ligge an til flere hundre nye medlemmer!

Bare fordeler

Det er så visst ingen novise på området medlemsverving som jeg møter på vaske-riet til ISS på Moelv. I 2005 var Rolf frikjøpt i tre måneder for å kunne drive med verving. Det resulterte i om lag 65 medlemmer. Året etter klarte han 100 nye. I fjor hadde han også planer om å hale i land nye medlemmer til NAF, men arbeidsmengden

i ISS ble så stor at han bare måtte gi seg. Men snart kan han altså drive med dette på heltid, i to år framover. Det er nærliggende å mistenke ham for å bruke noen spesielle metoder, siden han klarer å skaffe så mange nye medlemmer. Selv mener han at han ikke gjør det. Bare sunn fornuft.

– Det dreier seg om å bevisstgjøre folk, fortelle dem hvordan de kan få trygge arbeidsforhold og hvordan de kan få hjelp når de trenger det. Det er jo en kjensgjerning at det er mye grums i servicebransjen. Skal man jobbe innenfor renhold, må man være psykisk og fysisk sterk. Det er mye deloppsigelser, stor turnover og man vet ikke om man har jobb etter neste anbudsrunde.

Rolf trekker også fram forsikringsordningene når han drar ut for å verve nye medlemmer.

– Ja, ikke minst snakker jeg om forsikring. En stor prosentandel av de unge og innvandrere har ikke innboforsikring. Mange medlemmer synes at trekket på 1,6 prosent hver måned er mye, men når jeg sier at de trekkes 16 kroner av hver 1000-lapp, så høres ikke det så mye ut. Andre argumenter jeg bruker er skattefordelen, man har

også fordeler innen LOfavør, for eksempel utdanningsstipend. Så i utgangspunktet er det faktisk gratis å være medlem!

Innvandrere

– *Hvordan går du fram når du skal verve nye folk?*

– Første skritt er å ta kontakt med ledelsen. Noen er velvillige, andre holder kortene tett til brystet. Noen ledere har fagforeningsfobi og i slike tilfeller får man en mistanke om at ting ikke er helt på stell. Hvis jeg møter den siste kategorien, prøver jeg i stedet å få fatt i de ansatte. Møter man motvilje, må man absolutt ikke gi opp. Men slike bedrifter er unntaket. Jo da, det kan da være tunge dager innimellom, jeg skal innrømme det. Men andre ganger får jeg skikkelig gjennomslag og da er det virkelig moro, bedyrer han.

Ikke sjelden opplever Rolf at folk sier til ham at de aldri er spurt om de vil organisere seg.

– Spesielt gjelder dette våre nye landsmenn, som ofte ikke har noe kjennskap til fagbevegelsen. I en del kulturer er fagforeninger dessuten bannlyst og de frykter hva

FORLOKKENDE: – Det virker forlokkende å kunne drive med verving på heltid, sier Rolf Larsen, som fra 1. august blir "heltidsverver" for Arbeidsmandsforbundets avdeling 5.

det innebærer å organisere seg. Det går også på økonomi, de sier at de ikke vil betale for noe de ikke trenger.

– *Hvor utholdende er du egentlig?*

– Det er en stor seier når jeg får gjennomslag, og de blir ikke kvitt meg så lett, gliser Rolf.

Stor tillit

– Rolf er rett mann på rett plass. Vi har stor tillit til ham. Han har en behagelig framferd, han er kunnskapsrik og han har kontakt både med arbeidsgivere og arbeidstakere. Rolf har de personlige egenskapene som trengs til denne jobben, sier distriktssekretær Roy Olav Olsen i avdeling 5 Innlandet. – Prosjektet ble vedtatt på årsmøtet i avdelingen, og Rolf blir da ansatt som prosjektmedarbeider fra 1. august. Han har tidligere vært med i liknende prosjekter, men aldri i et toårig løp. Hovedoppgaven til Rolf blir å verve nye medlemmer i alle bransjer, men han skal også bidra til å etablere klubber og bistå med vervearbeid der hvor vi allerede har klubber.

Olsen sier at avdelingen har stor tro på at prosjektet er en fornuftig investering og at det på sikt er økonomisk fordelaktig med

tanke på medlemsveksten.

– Vi håper på en forlengelse utover de to årene hvis prosjektet gir de ønskede resultatene. Da er vårt håp å kunne ha en fast organisasjonsmedarbeider som har som hovedoppgave å drive med verving. Vervevirksomheten genererer virksomhet, man ser at det skjer noe. Folk sier jo at de aldri har blitt spurt om medlemskap, så nå skal de bli spurt.

Det er ikke bare distriktssekretæren som gir Rolf et godt skussmål. Også sjefen hans i ISS, avdelingsleder Kari Klufthaugen, har bare godord å komme med:

– Rolf er arbeidsom, flink til å stå på, han utsetter ikke ting og brenner for enkeltsaker som fagforeningsarbeid. Han er et ja-menneske, han tror på ting. Rolf er dessuten en sjelden fugl i ISS når det gjelder engasjement for faglig arbeid. Nei, jeg synes ikke det blir noe ålreit å miste ham fra 1. august. Men han liker jo utfordringer, så da må han vel få lov til å bryne seg. Vi skulle ha hatt flere som ham!

Fagforeningsmenneske

– *Hvorfor har du dette brennende engasjementet for Norsk Arbeidsmandsforbund?*

Rolf trenger ikke betenkningstid for å svare på det spørsmålet.

– Jeg har blitt veldig glad i forbundet. Tidligere var jeg med i Fellesforbundet i flere år, uten å bli engasjert. Jeg føler at det er et veldig bra fellesskap i NAF, selv om vi kommer fra ulike bransjer. Alle drar i samme retning, føler jeg. Til sammen har jeg vært fagorganisert i 35 år, de siste elleve årene i NAF. For meg har det vært helt utenkelig å stå utenfor fagbevegelsen, fastslår Rolf Larsen.

Også ISS har han mye positivt å si om, der er han både klubbleder for de 35 ansatte og hovedverneombud for ISS i Oppland og Hedmark.

– Som ganske ung hadde jeg hjerneblødning og var ufør i ti år, før jeg begynte i ISS. Med handa på hjertet kan jeg si at jeg har gledet meg hver eneste dag i elleve år til å gå på jobb. ISS har dessuten vært veldig villig og gitt meg permisjon fra 1. august.

Til krig mot sosial

MER OPPMERKSOM: Renholder Randi Revdal mener hun etter kurset vil være mer oppmerksom til problemene som oppstår ved sosial dumping.

De første skritt er tatt i krigen mot sosial dumping. Organisasjonsarbeider Ulf Ulriksen oppfordrer fagbevegelsen til å stå samlet mot kreftene som bidrar til sosial dumping.

Tekst og foto: Frank Skaufel

– Dette er fagbevegelsens største utfordring på mange tiår, ja, kanskje helt siden andre verdenskrig, sier Ulriksen.

Ønsker kursing

Nylig avholdt AOF Midt-Norge et kurs mot sosial dumping. Målet med opplæringen var at deltakerne skulle få mer kjennskap til begrepet og problematikken rundt sosial dumping. Dessuten skal deltagerne i fremtiden blir dyktigere til å identifisere sosial dumping og ta i bruk nødvendige tiltak.

Fire fagforbund i Midt-Norge fikk tilbud om kurset, og Arbeidsmandsforbundet og Fagforbundet stilte både med foredragsholdere og deltakere. To andre forbund valgte av ulike årsaker ikke å delta.

– Hvis vi skal lykkes, må fagforbundene samarbeide på tvers. Hvis vi holder oss til renholdsbransjen, er sosial dumping i dag mest utbredt innenfor privat næringsliv. Offentlig sektor står imidlertid for tur, og derfor var det viktig at Fagforbundet deltok på kurset. Fagforbundene både i privat- og offentlig sektor må stå sammen, kun et tverrfaglig samarbeid vil virke. Vi må lære av hverandres erfaringer, sier Ulf Ulriksen fra Arbeidsmandsforbundet. Han var en av foredragsholderne.

Ulriksen er ikke i tvil om at opplæring må til for at flere skal bli klar over hvor utbredt sosial dumping er, og hvilke tiltak man kan igangsette for å få stoppet ivesen.

– AOF har utarbeidet kursopplegg, og jeg

oppfordrer hele landet til å gå i gang med opplæring, sier han.

Useriøsitet

Flere bransjer sliter med useriøse firmaer som leverer inn anbud hvor prisen er langt lavere enn dem som opptrer etter lover og regelverk. Språk og kulturforskjeller vanskeliggjør dessuten kommunikasjon med arbeiderne som kommer fra andre land og søker arbeid i Norge. Dette gjelder spesielt i forhold til å rekruttere nye medlemmer fra denne gruppen, hvor mange har et anstrengt forhold til begrepet «fagforening» fra Sovjetunionens tid.

Dessuten er omfanget vanskelig å vite noe eksakt om. En kvalifisert gjetning innenfor

dumping

bygg- og anleggsbransjen sier at mellom 250 og 400 bedrifter bare i oslofjordregionen er involvert i sosial dumping.

– Undergraver virksomheter

Solidaritet med arbeiderne som lønnes langt under anstendighetsgrensen er et av formålene med Ulriksens utspill. Et annet er å ta vare på dagens ansatte.

– Hvis ikke vi, på tvers av fagforbundene, snarest tar tak i problemet, er vi med på å undergrave virksomhetene til våre medlemmer. Vi lever på lånt tid. Renholdsbransjen bør få et særlig søkelys, mener Ulriksen.

– Utenom bygg- og anleggsbransjen er renholdsbransjen mest utsatt for sosial dumping. Renholderne er ikke blant dem som roper høyest, og vårt fokus på denne yrkesgruppen må økes, sier han.

Nyttig kurs

Randi Revdal er renholder i Verdal Renholdsservice og varamedlem til styret i Arbeidsmandsforbundets avdeling 8. Hun valgte som en av 15 å delta på kurset for å få mer informasjon om alle sider omkring sosial dumping.

– Jeg vet at det på landsbasis er ille, men

SAMARBEID på tvers av fagforbundene og opplæring må til for å bekjempe sosial dumping. Det mener Ulf Ulriksen som erklærer krig mot uvesenet.

i Verdal tror jeg at situasjonen er ok. Imidlertid har jeg gjennom kurset lært mye om problematikken, og jeg vil i ettertid vært mye mer observant enn tidligere, sier hun.

Revdal mener sosial dumping er usoli-

darisk, men hevder vi skal være forsiktige med kategorisere for mye.

– Sosial dumping angår ikke bare polaker, som vi ofte har lett for å tro. Også nordmenn er involvert, understreker hun.

Bruk dine fordeler i LOfavør

Drivstoffbonus med inntil 30 øre pr liter på betjente stasjoner | TOPP 5-GARANTI på strøm
5 % rabatt på bilservice | Inntil 10 % rabatt på feriereiser | Forsikring av bil, hus, reise, barn og ulykke
Gode og rimelige bøker | Rabatt på advokattjenester | Rabatt på teletjenester
Rabatt på leiebil i Norge og utlandet | Rimelig bilfinansiering | Gratis MasterCard
Rabatt ved salg av bolig | Gode betingelser på banktjenester | Gode varer på netthandel

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Finans

EiendomsMegler 1

www.lofavor.no

815 32 600

Uverdige

GITTER: Bak dette vinduet bor angivelig tre anleggsfolk fra Telemark mens de er på arbeid i Oslo.

brakkeliv

Noen bor i kjellere uten vindu, noen bor i campingvogn, mens andre bor i nærmest kondemnerte hus:

Arbeidsfolk på anlegg.

– Elendige boforhold for utenlandske arbeidstakere har fått mye oppmerksomhet denne våren. Det er vel og bra å rette søkelyset mot det. Da kan det kanskje bli gjort noe med forholdene. Men hvis noen innbiller seg at det bare er utlendinger som bor under kritikkverdige forhold, så må de tro om igjen, sier Morgan Ruste, regionalt verneombud i Arbeidsmandsforbundets avdeling 2.

– Jeg kan forstå at utlendinger godtar det meste, for de vet ikke bedre. Men jeg blir frustrert over at nordmenn godtar at det er slik. Det er helt ubegripelig. Nordmenn burde vite at slik skal det ikke være. De finner seg også i det, beklageligvis.

Verst

Som et eksempel tar han Arbeidsmandens medarbeider med på en runde i hovedstaden, og viser oss både medaljens for- og bakside.

På byens østkant befinner det seg noen brakker med jernbanespor på begge sider, og trikkeskinner går nærmest direkte over takene på dem. De ser ut som gamle «fantebrakker» med runde tak, slik vi kjente dem på 50-tallet. Her innkvarteres ansatte i en maskinbedrift fra Telemark mens de er på arbeid i byen. Det er ikke innlagt vann, dusj finnes i et soppbefengt rom i kjelleren i bygningen ved siden av. De har liten mulighet til å koke middag selv, men godtar angivelig at varm mat blir brakt dem i isopor-kasser hver dag.

Årevis

Eier og daglig leder av maskinbedriften Gunvald Lauvstad AS, Gunvald Lauvstad, bekrefter at han har fire-fem ansatte boende i brakker mens de arbeider i Oslo. De

BRAKKEBY: Hvorfor anleggsfolk godtar å bo i brakker uten kokemuligheter og varmt og kaldt vann, forstår ikke Arbeidsmandsforbundets regionale verneombud.

har hatt arbeid i byen i flere år, fortalte han. De har det helt ok. De klager ikke, ifølge Lauvstad.

– Dette er spørsmål du heller får stille til andre, sa han, og avsluttet samtalen da Arbeidsmanden spurte om brakkene hadde innlagt vann og kokemuligheter.

Best

Et lite steinkast unna ligger byens største brakkerigg – på Sørenga. Her er det rom for 120 anleggsarbeidere som jobber for AF på Bjørvika-anlegget. Ikke bare sover de godt i sine senger her, de får skiftet sengeklær og vasket rommene, de har kantine, uteplass med grill, trimrom, adgang til pc, badstue, biljardrom, samt to oppholdsrom – ett for røykere og ett for røykfrie. Begge rom med skinnmøbler og flat-skjerm.

Tilfredse svensker

De svenske brødrene Thomas (Räken) og Peter Børjesson er godt tilfreds med forholdene de bor under mens de er på arbeid. Thomas har bodd på brakke i Norge i seks år, og konstaterer at han har det bedre her enn hjemme i Sverige. Der har han

bodd i campingvogn mens han arbeidet på anlegg. OK det, men dette er langt bedre. I Sverige forteller han at det er mest vanlig med 7/7-skift-ordning. På Sørenga arbeider han vanlig 12/9-skift og reiser hjem til Valskog i Sverige hver helg.

Thomas har vært på flere anlegg i Norge, blant annet Melkøya. Brødrene legger ikke skjul på at de heller jobber i Norge enn i Sverige – fordi det er bedre ordninger her.

– Er det noe å klage på her, for eksempel madrass eller seng, så er det bare å ta det opp på våre faste allmøter. Og så blir det rettet opp, fastslår Peter.

– Mitt inntrykk er at arbeidsgiveren tar dette alvorlig, tillegger Thomas.

På Kneppen

Sølvi Fles har jobbet på anlegg siden 1979. Hun er fra Telemark. Kristine Storli er opprinnelig fra Oppdal, men bor nå i Hauge-sund. I pauserommet «Kneppen» byr de på ferskt bakverk og kaffe, mens de beretter litt om sine anleggsjobber – som kokker.

– Her kan vi ikke klage på standarden, nei, sier Kristine, som begynte på anlegg 17 år gammel. I noen år prøvde hun seg i

andre typer jobber, var hjemme til datteren var stor nok, men vendte så tilbake til anleggslivet.

– Vi får det vi har behov for, men liten plass på kjøkkenet kan vi ikke gjøre noe med, tilføyer Sølvi, som heller ikke kan tenke seg noen annen jobb. 12/9-skift er bra, slår hun fast.

Anleggsarbeid blir en livsstil, hevder begge to.

– Det blir så mye bedre miljø med kokkelagsrigg, mener hovedtillitsvalgt Rune Dale. Han forteller at det er Veidekke som har

flest kokkelagsrigger her i landet, AF har nest flest.

Undersøkelse

Forbundets regionale verneombud opplever daglig å finne store forskjeller i de tilbudene arbeidsfolk får av innkvartering. De erfarer at folk finner seg i det meste, ikke minst våre nye landsmenn.

I 2004 gjennomførte de regionale verneombudene i anleggsbransjen en undersøkelse av brakkestandarder ute på anlegg. De registrerte brakkeforholdene på 393

arbeidsplasser i ti fylker. Konklusjonen var enkel den gangen: De større entreprenørene har oftest ordnede forhold, de mindre er det flere problemer med. Konklusjonen er den samme i dag.

Undersøkelsen avslørte at de største bruddene skjer der hvor det er få ansatte. Jo flere ansatte, dess bedre tilrettelagt er spise-, hvile- og vaskeforholdene. Undersøkelsen var delt opp i fem kategorier.

I kategori en, enmannsbedrifter, var det bare tre av elleve som hadde spisebrakke/lomp (skifterom/dusjrom). Vaskemuligheter og toalett var fraværende.

I kategori to, en til fem ansatte, var det flest registrerte arbeidsplasser, totalt 327. Av dem hadde 87 spisebrakke/lomp, 94 hadde spisebrakke, mens 146 arbeidsplasser ikke hadde noen form for brakker. 106 arbeidsplasser hadde tilgang på varmt/kaldt vann, mens hele 221 ikke hadde tilgang på vann i det hele tatt. 130 hadde toalett, mens 197 ikke hadde det. Bare 22 arbeidsplasser hadde dusjmuligheter, 86 hadde regelmessig renhold, mens 106 ikke hadde det.

I kategori tre, seks til ti ansatte, var 40 ansatte med, 29 hadde spisebrakke/lomp, 11 hadde bare spisebrakke. 32 hadde varmt/kaldt vann, åtte hadde ikke vann. De samme tallene gjaldt også toalett.

SPISEROM: I slike omgivelser inntar AF-ansatte anleggsarbeidere i Bjørvika sine måltider.

KOKKELAG: Sølvi Fles og Kristine Storli sørger for at sultne anleggsarbeidere får næringsrik mat i kantina.

SOPPBEFENGT: Anleggskarene har dusj i et soppbefengt rom i kjelleren i dette huset.

I kategori fire, 10-20 ansatte, ble 10 arbeidsplasser registrert. Alle hadde spis-brakke, tre hadde ikke lomp. Ni arbeidsplasser hadde vann, én ikke. Det samme gjelder toalett. Halvparten av disse arbeidsplassene hadde dusj. Åtte hadde regelmessig renhold, to sto uten.

I kategori fem, over 20 ansatte, ble tre arbeidsplasser registrert. Alle hadde spise-brakke, lomp, vann og toalett. To av disse arbeidsplassene hadde dusj og regelmessig renhold. Bare én av de største arbeidsplassene hadde ikke regelmessig renhold.

Betenkelig

– Det er sterkt betenkelig når arbeidstakerne ikke har tilgang på lomp og spisebrakke. Verre er det når en ikke har tilgang på vann til hygienisk vask før måltid og personlig renhold, sier Helge Haukeland, nestleder i Arbeidsmandsforbundet. Han er medlem av Fondsstyret for regionale verneombud og leder for regionale verneombud – anlegg.

– Vi har i dag bestemmelser som krever madrasser som kyr skal ligge på, men finner at flere hundre anleggssarbeidere bruker brakker hvor det ikke blir gjort regelmessig

renhold, fortsetter han, og påpeker det uverdige i at minst 700 anleggssarbeidere er uten toalettforhold på jobben sin. De er henvist til å bruke skogen eller få avtale med en bensinstasjon i nærheten for å få gjort sitt fornødne.

Det har ikke skjedd noen endring på dette de siste årene, fordi byggherrene tillater det, beklager Haukeland.

Brosjyre

Fondsstyret for regionale verneombud i bygge- og anleggsbransjen har utgitt en brosjyre om husvær og innkvartering i denne bransjen. I utgangspunktet vises det til bilag 18 og 6 i henholdsvis Fellesoverenskomsten for byggefag og Overenskomsten for private anlegg, hvor arbeidsgiverne har plikt til å sørge for tilfredsstillende spise-, vaske- og skifterom til arbeidstakerne. I Arbeidstilsynets forskrift nummer 529 finnes minimumskravene som gjelder for virksomheter uten tariffavtale.

Det er altså ganske enkelt å finne fram til hvordan forholdene skal være. Hvorfor er det da så vanskelig å rette seg etter det, spør Helge Haukeland.

Blåboka

– Seriøse arbeidsgivere sørger for god innkvartering for sine ansatte, sier regionalt verneombud for Oslo og Akershus, Arvid Dyngde. De følger blåboka – overenskomsten for private anlegg. Det betyr at brakkene skal inneholde seng, sak, stol, lampe, dusj og toalett. I tillegg er brakkene utstyrt med en liten kjøkkenkrok med kjøleskap og kokeplate. Det er vindfang i de nye containerbrakkene (6,20 m x 2,50 m), som ofte brukes nå om dagen, slik at det er to dører før man er inne. Kjøkkenkroken er utstyrt med en såkalt startpakke fra IKEA. Og foran vinduet er det persiener, slik at det kan bli mørkt i rommet når nettene er lyse.

Løkken lever – inntil videre

Forslaget om nedleggelse lå klart. Men så kom en telefon.
Det blir foreløpig ingen nedleggelse av Løkken Grubearbeiderforening.

Tekst og foto: Ane Børrud

Den tradisjonsrike Løkken Grubearbeiderforening hadde årsmøte 27. mars. Sak fem på dagsordenen var foreningens framtid, og det forelå et forslag om nedleggelse. Foreningen feiret 100-års jubileum i fjor, og det er 21 år siden graven ble nedlagt. Halvannen time før årsmøtet fikk leder i foreningen, Hanna Joril Gravrok, telefon fra Jens P. Heyerdahl d.y. Han ba årsmøtet vedta å utsette forslaget om nedleggelse fram til høsten, slik at det ble tid til å se på muligheten til å fortsette i en eller annen form.

Må tvile oss fram

Jens P. Heyerdahl d.y. syntes ikke han hadde alle de synspunkter som var relevante før nedleggelsesvedtaket.

– Når en så tradisjonsrik fagforening nedlegges bør det skje langsomt, slik at vi er sikre på at vi ser de fulle konsekvensene, sier han til Arbeidsmanden. Han mener at Grubearbeiderforeningen har en viktig oppgave i å bevare historien på Løkken. Foreningens holdninger er godt historisk forankret og en pilar i Orkla konsernets verdigrunnlag i nyere tid. Derfor er det viktig at man tviler seg fram til hva som er riktig, forklarer Heyerdahl.

Han ønsker en dialog med Grubearbeiderforeningen framover, hvor de sammen skal kartlegge framtidige oppgaver. Han vil ikke si noe konkret om hva slags tanker han gjør seg om muligheter for foreningens framtid. – Det får vi komme tilbake til senere, sier han. – Men klarer vi ikke det, så er det naturlig å følge livets gang.

To forslag

Da punkt fem ble tatt opp under årsmøtet, ble de to forslagene satt opp mot hverandre: Nedleggelse av foreningen fra 31. mars, kontra utsettelse av vedtaket fram til høsten. John Furuhaug ba om et kort møte. Etter to minutter hadde alle sagt sin mening.

– Vi utsetter til høsten. Deretter ble forslaget to enstemmig vedtatt.

Egen klubb

Distriktssekretær i avdeling 8, Kjell Iversen,

VETERANER i Løkken Grubearbeiderforening, fra venstre: John Furuhaug, Magnar Steigedal, Olaf A. Mjøen og John Holte.

informerte årsmøtet at Grubearbeiderforeningen kan fortsette som egen geografisk klubb i avdeling 8 (Trøndelags-fylkene) fra høsten av.

– Da kan dere få inn flere medlemmer, sa Iversen, – for da kan alle som bor på Løkken og som er organisert i NAF bli med. Dette gjelder da de som jobber på museet, renholdere og for eksempel vektene.

– Jeg ble overrasket, sier organisasjonsleder i NAF Kirsti Mandal om utsettelse av nedleggelsen. – Men det er jo ingen bråhast for oss. Det viktigste er at det blir ryddighet i overgangen, og at det skjer mens det ennå er aktive medlemmer i Grubearbeiderforeningen. Det betyr ikke noe for oss om det tar et par måneder ekstra.

Annerledes enn jeg trodde
– Dette ble et annerledes årsmøte enn jeg trodde, sier leder Hanna Joril Gravrok. 7. mars hadde vi møte med Kirsti Mandal, hvor vi gjorde alt klart for å overføre våre medlemmer til avdeling 8. Men nå blir det hektisk møtevirksomhet før høsten, så får vi se hva som skjer.

Historien

Løkken Grubearbeiderforening ble stiftet 14. juli 1907, fire år etter at Orkla Grube-

aktiebolag ble etablert. I 1909 – 1910 streiket de organiserte i 13 måneder for å få tariffavtale. Streiken førte ikke fram, og de organiserte fikk ikke gjennomslag for sine krav. Fram til 2. verdenskrig var forholdet til bedriften preget av konflikt. I 1924, 1927 og 1931 var det lockout. Sju år senere meldte Orkla seg inn i Norsk Arbeidsgiverforening (nå NHO), og Løkken kom inn under overenskomsten for bergverkene.

Tiåret etter 2. verdenskrig var gullalderen for Løkken verk. Men fra 1960-tallet gikk det nedover med gruvedriften. I 1973 kom det beskjed om nedskjæringer; fra 450 til 300 ansatte. I 1977 måtte ytterligere 120 sies opp.

I 1979 Jens P. Heyerdahl d.y. administrerende direktør. Bedriftens fokus ble endret mot finans- og investeringsvirksomhet. I 1986 ble Orkla Borregaard dannet. 27. mai 1987 besluttet styremøtet på Orkla Borregaard å innstille gruvedriften. 14 dager etter ble det siste skiftet i graven jobbet - 333 år etter malmfunnet i 1654.

Kilde: Løkken Grubearbeiderforening 1907 – 2007. Orklaposten forlag.

Aktive ungdommer

NYVALGT: Ungdomsutvalget i avdeling 8, fra venstre: Leif-Inge Stenseth, Bjørn Marius Kiran, Elin Andrea A. Brurok, Hilde Gylland, Jan Olav Nordberg. Ikke til stede: Ketil Minsaas

Avdeling 8 valgte nytt ungdomsutvalg under sitt årsmøte 13. april. Valgkomiteen hadde fem personer i sin innstilling, men etter initiativ fra ungdommen ble det valgt inn en person til. Dette var helt problemfritt, og med et enstemmig årsmøte ble alle som ytret ønske om å være med valgt inn. Dette er det nye utvalget godt fornøyd med!

Det nye ungdomsutvalget består nå av: Leder: Bjørn Marius Kiran (Vakt). Styremedlemmer: Elin Andrea A. Brurok (Vakt), Medlem: Ketil Minsaas (Bergverk), Leif-Inge Stenseth (Bergverk), Hilde Gylland (Renhold), Jan Olav Nordberg (Vakt).

Ungdommen er også representert i avdelingsstyret og studieutvalget. I tillegg til dette var ungdommen aktive som dirigent, sekretær og i redaksjonskomiteen under helgas årsmøte. Det ble et fint og sosialt årsmøte, med tema som obligatorisk tjenestepensjon (OTP), den nye gruppeforsikringa, verving og avtalefestet pensjon (AFP).

Arbeidsmandsforbundets nestleder Helge Haukeland var til stede og hadde en fin innledning til årsmøtets andre dag om den faglig/politiske situasjonen.

Sponheim (elefant) i glasshus.

Det er enkelte politikere som burde beskyttes mot seg selv. Gjennom å gi dem forbud mot å uttale seg. Men gudskjelov så går deres tåpelige utspill kun ut over dem selv.

Og her er Sponheims kommentarer rundt lønnsoppgjøret et godt eksempel.

Her slynger han ut påstander om at fremtidige generasjoner blir frarøvet både det ene og andre. Han kaller oss 68-generasjonen.

Og han fremstiller det som om at vi har da ikke fortjent noe god pensjon. Eller andre opptjente goder. Han fremstiller også dette som om at vi har truet regjeringen med null stemmer dersom de ikke oppfyller våre krav. Jeg skal i alle fall love at ingen i fagbevegelsen skal kaste bort noen stemmer på mikropartiet Venstre.

Jeg vil ellers minne både Sponheim og andre på blå side om at vi har da tross alt forhandlet om vår pensjon. Mens Sponheim og co, de har vedtatt sin egen gullkantete pensjon.

Så her bør noen holde munn, men det er vel der problemet ligger!

Kjell Borglund

Leiarskifte i avdeling 6

Svein Arne Nordvik blei valt til ny leiar på årsmøtet 29. mars. Avdelinga dekker fylka Hordaland og Sogn og Fjordane. Nordvik er hovudtillitsvalt i NCC Construction, og med seg i styret har han Toril Torsvik, Anne Grete Hartveit, Hilde Thue, Berner Midhjell, Tor Horn-Berg, Geir Merkesdal, Said Hassen Hamed og Aimee Nilsen.

Uttale frå årsmøtet 2008 om opprustning av eksisterande vegnettet:

Ramma til vegformål må aukast betraktelig, slik at viktige samband kan bli utbetra.

Norsk Arbeidsmandsforbund avd. 6 vest kan ikkje akseptere at stamvegane, og då spesielt E-39 gjennom Sogn og Fjordane og Hordaland, ikkje har fullgod standard.

Det er og viktig for å unngå dødsulykker, at det blir satsa meir på bygging av sykkel og gangstiar samt rassikring.

Det gjenstår mykje utbetningsarbeid før eksisterande vegnett gjennom fylka er av god/brukbar standard, og man kan ikkje leve med at det er ekstremt farlige parti på mange stader. Nullvisjonen om drepne i trafikken blir berre ein floskel dersom det ikkje blir gjort noko med infrastrukturen.

Mange vegar i dag held rett og slett ikkje mål p.g.a trafikkauke. Aukande tungtrafikk gjer heller ikkje bildet noko betre når vegstandarden er så dårleg. Bättre vegar er også med å redusere klimagassutslipp.

Reisetida både nord/ sør og aust/vest på

Vestlandet er uakseptabel lang, og er tilliks med ferje, fjellovergangar og bompengestnader, ein bremsekloss for næringslivet i regionen.

Dette kostar samfunnet store summar. Kvifor er det slik?

Har Stortinget aldri skjønt nødvendigheita av eit oppegående vegnett? Ser dei på dette som berre ei utgift? Våre naboland har skjønt det, dei ser på vegnettet som ein del av verdiskapinga. Dette kan Noreg rett og slett ikkje vere bekjent av, det må bevilgast meir pengar til veg!

Jarle Dalberg, ref.

Miljøforvaltere fra Madagaskar

De kom til Norge for å hente ny kunnskap: En delegasjon miljøarbeidere fra Madagaskar kom i mars til Titania gjennom samarbeidsprosjektet «Olje for utvikling».

Finansiert av NORAD har det blitt mulig for representanter fra Madagaskars statlige miljø- og ressursforvaltning, tilsvarende det norske Miljødepartementet og Statens forurensningstilsyn, å besøke Norge. Gruppen var i Norge i en uke.

Personalsjef ved Titania, Finn Nesvold, sto for omvisningen sammen med innkjøpsjef Espen Pettersen. Miljøarbeiderne fikk generell informasjon om bedriften, samt en tur gjennom gruva, landdeponiet og oppredningen.

MILJØBESØK: Den afrikanske delegasjonen avbildet ved inngangspartiet på Tellnes, sammen med (bak fra venstre) Mona Stålesen og Finn Nesvold. Bak til høyre: Espen Pettersen. Foran, nummer to fra venstre: prosjektgeolog Mona Schancke. (Foto: Svein Jarl Liestøl)

Årsmøte i avdeling 7

På årsmøtet fikk Kristoffer Skjørestad tildelt forbundets diplom for 20 år som aktiv til-litsvalgt. Han var tidligere leder i avdeling 18 fram til sammenslåingen, han har også vært distriktstillitsvalgt i Statens vegvesen.

Avdelingsleder Terje Mikkelsen deler ut reisesjekk til Anne Karin Johannessen og Arnt Henning Larsen. Cellina Constance Renu var ikke til stede på årsmøtet, men også hun vant reisesjekk i vervekampanjen. Hun vant førstepremien - trukket ut blant alle som deltok.

8. og 9. februar hadde avdeling 7 (Agder-fylkene og Rogaland) årsmøte i Folkets Hus i Stavanger. Nesten 50 delegater var samlet til to intensive dager.

Vårens vakreste eventyr

Forbundsleder Erna C. Dyngre var gjest fra forbundet, og holdt innledning om «vårens vakreste eventyr» – tariffoppgjøret. - Det er viktig at vi kommer til enighet om AFP, og samtidig må vi bedre lønnsforholdene for de lavlønnede, poengterte hun. Dyngre snakket også om arbeidet mot sosial dumping og useriøse aktører i alle bransjene i NAF, og behovet for regionale verneombud også i andre bransjer enn bygg og anlegg.

Vervevinnere

I fjor sommer startet avdelingen en vervekonkurranse, der hovedpremien var en langhelg til New York for to personer. Vinneren ble trukket på årsmøtet, og Arnt Henning Larsen ble den heldige som fikk turen til USA. Anne Karin Johannessen hadde vervet flest nye medlemmer - 18 stykker - i kampanjeperioden, og vant dermed en langhelg til Paris eller London.

Valg

Årsmøtet valgte følgende avdelingsstyre: Terje Mikkelsen (leder), Christian Heinecke (nestleder), Sissel Tønnessen (sekretær), Ivar Natvik, Jan Ove Jørmeland, Inge Ramsdal, Tormod Iddeland, Gunhild Solheim, Linda Edland, Arnt Henning Larsen og Fatima Demic.

Ferietilbud for Arbeidsmandens lesere i samarbeid med DTF travel

REISER – Du kjører selv!

Ankomst 2008:
Juni: 29.
Juli: 6. 13. 20. 27.
Aug.: 3. 10.

DTF travel hjelper deg med bestilling av både oppholdet og båtreisen på tlf. 22 41 84 44.

Sommerferie i Midt-Jylland

6 dager på Sinatur Skarrildhus i Kibæk, Danmark

Det flotte Sinatur Skarrildhus ligger i Kibæk, 22 km fra Herning. Kibæk er omkranset av grønne enger, skog og små elver, så stedet er perfekt for aktiviteter ute i naturen. Utfluktstips: Herning Kunstmuseum (25 km), Silkeborg Kunstmuseum (54 km), Givskud Zoo (42 km), Hjerl Hede (65 km) og Nyminddegab Strand (60 km). Aaskov Golfklub (2 km).

Sinatur Skarrildhus

Hotellet tilbyr frokostrestaurant, heis, oppholdsrom, TV-stue, terrasse, og gratis P-plass. Hele hotellet er røykfritt. Alle rom har bad/toalett, radio, telefon og TV.

Opplevelser & severdigheter - Vi anbefaler:

- Herning: Opplev Baboon City, en ellevill innendørs fornøylespark og opplevelsessenter for hele familien. Utfordr hverandre i flere sportsgrener (moro-versjon) og karaoke!
- Vestkysten: Danmarks vakre vestkyst som har et helt spesielt lys, flotte strender og sjarmerende havnebyer (og mindre steder).

• 5 overnattinger
med frokost

Kun kr **1.999**
per pers. i dbl. rom.
Din Rabatt er 200,-
DTF travel normalpris 2.199,-

Kun kr **2.499**
per pers. i dbl. rom.
Din Rabatt er 200,-
DTF travel normalpris 2.699,-

- 5 overnattinger med
frokostbuffé
- 5 enkle kveldsbuffer

Sommerferie med kystidyll!

6 dager på Clarion Collection Hotel Fregatten i Varberg, Sverige

På Clarion Collection Hotel Fregatten i Varberg kan dere virkelig slappe av. Hotellet ligger flott til, ved Varbergs havn, nær stranden. Her tilbys dere en herlige SPA-avdeling, trimrom, boblebad og badstue. Besøk Societetsparken, med vertshus og restauranter. Avstander: Göteborg 70 km, Stockholm 489 km, Oslo 364 km

★★★ Clarion Collection Hotel Fregatten

Hotellet tilbyr spisesal, SPA-avdeling, trimrommet "Atletica" (mot gebyr), boblebad, solarium, badstue, lekeplass og gratis P-plass. Hele hotellet er røykfritt. SPA-behandlinger fra SEK 325,-. Hotellets rekreasjonsavdeling er stengt i sommer da de skal renovere den. (SPA avdelingen er åpen som vanlig) Alle rom har bad/toalett, minibar, telefon og TV.

Opplevelser & severdigheter - Vi anbefaler:

- Varbergs Festning: En unik borg fra middelalderen
- Halmstad: Se Picassos skulptur, "Kvinnehodet". Besøk Halmstad Slott, bygget på 1600-tallet av danske Kong Christian IV.

Foto: Varberg Tourist byrå

Ankomst:

Juni: 19. 24. 29.
Juli: 4. 9. 14. 19. 24. 29.
Aug.: 3. 8.

Gode barnerabatter:

2 barn inntil 6 år gratis i foreldrenes seng.
1 barn inntil 15 år halv pris i foreldrenes rom.

Ring DTF travel på telefon **22 41 84 44**

eller klikk inn på **www.dtf-travel.no**

og tast inn annonsekoden **A-56090** i tekstfeltet til venstre.

Inkl. sluttrensjøring. Ekspedisjonsgebyr maks kr 85,-. Bestill online og spar kr 10,- på gebyret. Med forbehold om utsolgte datoer og trykkfeil.
Gode barnerabatter: Ved to betalende voksne. Avbestillingsforsikring kan kjøpes.

Mer handling om miljø og klima

Klimatrusselen er i fokus som aldri før. Media og andre samfunnsaktører slår det fast nesten daglig. Miljø vil alle mene noe om. Hva med fagbevegelsen?

Fagbevegelsen har i over hundre år kjempet for et bedre arbeidsmiljø for sine medlemmer, men deler av fagbevegelsen synes til tider å ha glemt miljø- og klimaproblematikken. Da Al Gore og FN's klimapanel fikk fredsprisen i 2007 var det mange som stilte spørsmål til fredsprisens opprinnelse, og dens mening. At Al Gore og FN's klimapanel fikk akkurat denne prisen, viser viktigheten av å ta klimautfordringene på alvor.

Skuffende resultat

I forbindelse med miljøstudiet Miljølinja, modul 5 «næringsliv og miljø» (AOF / LOs toppskolering), besøkte vi LO sentralt, samt våre respektive forbund. Hensikten med besøket var å undersøke hva fagbevegelsen har av handlingsplaner på ytre miljø, og hva de har av konkrete planer i nær framtid – både internt i LO og resten av fagbevegelsen, men også hva LO forventer at vi i fellesskap må gjøre nasjonalt. Resultatet var skuffende – men dessverre ikke overraskende.

Fine ord

Undersøkelsen vi gjorde viste at de fleste fagforbundene, inklusiv LO sentralt, har handlingsplaner hvor ytre miljø og klima har fått viet litt plass. Det brukes fine ord om alt hva fagbevegelsen kan og vil gjøre, eller hva de kan bidra med. Men få planer er satt ut i livet og blitt til konkrete prosjekter. Det er også stor mangel på rapporter fra gjennomførte prosjekter. Dette gjelder både hva de har gjort selv, men også i hvilken grad de har påvirket bedrifter og myndigheter til å tenke miljø og klima.

LO er å betrakte som en handlekraftig organisasjon med sine nær 850 000 medlemmer. De bør sette inn mer ressurser på ytre miljøarbeid, og rette fokus mot blant annet medlemmenes bidrag til å snu den negative trenden vi ser i dag.

Alle må bidra

Vi ser tendenser til at LO sentralt skylder på lite engasjement hva gjelder miljøetsatsing

Foto: Colourbox

fra forbund og lokale fagforeninger, mens disse sitter på andre enden og venter på «ordrer» og arbeidsoppgaver fra sentrale aktører. Skal vi klare å snu klimautviklingen og finne rett kurs, er vi avhengig av at alle tar sin del av ansvaret. Vi må alle tenke: «Hva kan jeg/vi gjøre for å bidra til å snu den negative klimautviklingen?» Vi forventer at våre forbund øker sin innsats på klimaproblematikken.

LO har et særlig ansvar overfor næringslivet til å aktivt bidra til en positiv holdningsendring i forhold til klimautfordringene.

LO er representert gjennom fagorganisasjoner i en stor del av Norges bedrifter. Lønn, arbeidstider og andre viktige beslutninger er tillitsvalgte med å utforme. Hva er da mer naturlig enn at også det ytre miljø blir satt på dagsordenen?

Bedrifter som kan vise til miljø- og bærekraftsrapporter hvor det framkommer at bedriften tar ytre miljø seriøst, vil ha et klart konkurransefortrinn i dagens samfunn. Flere og flere kunder og leverandører stiller krav til miljømerking og miljøledelse i forbindelse med handel og avtaleinngåelser. LO bør derfor kjenne sin besøkelsestid, og sammen med for eksempel NHO og LOs fagorganisasjoner, sette fokus mot bedrifters miljøetsatsing.

Samarbeid

Et økt og styrket samarbeid mellom fagbevegelsen og bedrifter kan bidra til at forståelsen for de store miljøutfordringene, og betydningen av en innsats fra den enkelte bedrift og de enkelte LO-medlemmer vil ha stor virkning på vår framtid.

Som medlemmer i en så stor organisasjon, er vi ikke fritatt fra ansvar for å gjøre en innsats. Vi kan ikke lenger sitte og vente på at LO sentralt skal komme med føringer på hva som kan og bør gjøres. Nå må hver og en ta initiativ til handling.

Enkeltmedlemmer og fagorganisasjoner på bedriftene bør også kjenne sin besøkelsestid og øke sitt engasjement lokalt. Sett press på fagorganisasjonen! Få fagforbundene til å sette press på LO. Vi må alle bidra til at engasjementet øker, og at ytre miljø blir hovedfokus i årene framover.

LO-kongressen

Nå står vi foran en ny LO-kongress (mai 2009), og vi må nå benytte muligheten til å rette fokus mot klimautfordringene, samt sette miljø på dagsordenen.

I kongressdebattheftet som nylig er utgitt av LO, sies det mye om:

Hva LO støtter...

Hva LO mener...

Hva LO mener...andre bør gjøre.

Men debatheftet sier ingenting om hva de selv direkte kan og bør bidra med. Vi forventer at miljø og klima blir et sentralt tema på denne kongressen, hvor LO kan vise til konkrete planer om hva de selv tenker å gjøre og hvordan de skal bidra til at LO-medlemmene blir med på et klimaløft!

Gi innspill til kongressen

I. august er fristen for å gi innspill til LO-kongressen for lokale organisasjonsledd, og I. november for fagforbund og LO fylke.

Så; LO, fagforbund, bedrifter, medlemmer... benytt muligheten til å si hva dere mener og hva dere ønsker!

Det er nå vi skal snu den negative klimautviklingen - sammen!

Heidi Berre Paulsen (Norsk Tjenestemannslag), Inga Irene Gauslå (Fagforbundet), Nina Kristine Røe (Fellesforbundet), Geir Traaholt (Norsk Transportarbeider Forbund) og Thorbjørg Michelsen (Norsk Arbeidsmandsforbund)

Ny leder på Svalbard

Bjørn Martinsen ble valgt til ny leder av avdeling 142 Longyearbyen Arbeiderforening på årsmøtet mandag 7. april. Martinsen er 43 år, og ansatt som gruveelektriker i Store Norske Spitsbergen Grubekompani. Han er dessuten nyvalgt hovedtillitsvalgt i gruveklubben på Svalbard og har også vært nestleder i avdeling 142 i 1 år.

– Det er veldig spennende å bli hovedtillitsvalgt på heltid, sier han. Den nye lederen har tre års medlemskap i NAF – fra han flyttet til Svalbard. Før det var han med i NEKF (Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund), som senere ble en del av EL & IT Forbundet. Her var Martinsen nestleder og leder for klubben ved Elkem Aluminium Mosjøen.

Bjørn Martinsen tar over etter Anita Jo-

NY LEDER av avdeling 142 Bjørn Halfdan Martinsen, sammen med Anita Paula Johansen, som har vært leder av avdelingen i en årrekke. (Foto: Heidi Brun)

har bodd på Svalbard i 20 år, og har vært aktiv i NAF i 12 år.

– Jeg er veldig motivert for å gå på skole nå, sier hun. – Men jeg kommer til å savne folkene og miljøet på Svalbard. Jeg trives jo så godt her. Det blir litt rart ikke å jobbe med fagforeningsarbeid. Men tilhørigheten vil jo alltid være der, og jeg kommer til å fortsette å være medlem av Arbeidsmandsforbundet mens jeg studerer.

AB

God aktivitet i renholdsklubben

Så mange som 20 medlemmer var til stede da Haugesund og Karmøy Renholdsklubb hadde årsmøte 1. april 2008! Hurra, endelig ser det ut som det blir aktivitet i klubben igjen.

Dette er en klubb for alle renholderne i området uansett hvilket byrå de jobber i. De har vanligvis tre møter i året med faglige tema og en blåtur.

Nå til årsmøtet startet vi med først en tur i et lokalt gartneri for å få ideer til hva som kan plantes i krukker og kar til våren. Etterpå var det ordinært årsmøte med innlagt utlodning av krukker med blomster!

A.L.T., ref.

GODT FRAMMØTE: I alt 20 medlemmer av Haugesund og Karmøy renholdsklubb var til stede på årsmøtet. Leder av klubben er Liv Randi Matre (til høyre).

Vis internasjonalt solidaritet

Det er **mangel på livreddende medisiner, materiell og personell** på våre sykehus i Sør-Sudan. Gi ditt bidrag nå. **Det haster!**

Gi din støtte på kontonr:

9001 08 76000

eller ring vår givertelefon:

820 44 750 (175 kr)

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis

www.norskfolkehjelp.no

Foto: Colourbox

Advokatutgifter

? Jeg lurer på hvordan jeg går frem for å få dekket advokatutgifter i en tvistesak i forbindelse med kjøp av nytt hus? Vi har vært i kontakt med advokat som gjerne vil ta saken, men jeg ønsket å forhøre meg hvordan jeg skal gå frem i forbindelse med dette?

Hei!

Som LO-medlem har du en kollektiv hjemforsikring. Den dekker en andel av utgiftene til retts hjelp i en del tvistesaker. Blant annet dekkes tvist i forbindelse

med kjøp av ny bolig, selv om du ikke har flyttet inn i den ennå. For retts hjelp i slike saker er egenandelen kr 3 000,- pluss 20 prosent av det overskytende beløp.

Det du skal gjøre er å henvende deg skriftlig til SpareBank 1 Skadeforsikring for at de kan ta stilling til om du får retts hjelpdekning. I ditt brev må det framgå og dokumenteres at en reell tvist har oppstått, altså at et krav er fremsatt og bestridt. Henvendelsen sendes SpareBank1, Retts hjelp, PB 778 Sentrum, 0106 Oslo. Oppgi personnummer og forbund.

Høyrente

? Min mor er LO-medlem og har en del penger hun ønsker å plassere for å få best mulig avkastning uten risiko. Vi ser at hun kan få høy rente fra første krone hos dere. Hvor høy er denne renten? Er det noen gebyrer ved uttak eller opphør av konto?

Hei!

Med LOfavør Høyrentekonto i SpareBank1 får du høyeste rente allerede fra første krone. Vanligvis kreves et innskudd på minst 50 000 kroner for å få topp rente. Du kan ta ut fra en høyrente-

konto 8-12 ganger i året uten gebyr. Og det normale er at det ikke tas noe gebyr ved opphør av konto.

Vær imidlertid klar over at det alltid vil være noe variasjon i betingelsene i de enkelte bankene. Ta derfor kontakt med din lokale SpareBank 1 for å få vite dagens rente og andre vilkår.

Et tips til deg og andre er å sjekke bankenes betingelser på www.finansportalen.no. Dette er et nytt nettsted som finansnæringen og offentlige myndigheter står bak. Der finner du full oversikt over bank, sparing og forsikring.

Foto: Colourbox

Bytte forsikringsselskap

? Vi vurderer bytte av forsikringsselskap. Vi ønsker et uforpliktende tilbud. Hvordan gjør vi dette og hva kan SpareBank1 tilby? Jeg er LO-medlem.

Hei!

Som LO-medlem får gjennom LOfavør enda bedre forsikringer enn ikke-medlemmer. Og det uten å betale mer for det. Den kollektive hjemforsikringen som du og alle LO-medlemmer har i SpareBank1 Skadeforsikring, er Norges beste innboforsikring. Og samler du flere av for-

sikringene dine, oppnår du en rabatt på opptil 25 prosent.

LOfavør har for eksempel en meget god bilforsikring som blant annet gir deg Norges raskeste opptjening av bonus. Og LOfavør husforsikring har som standard dekning av sopp- og råteskader samt angrep av insekter og dyr. Det er en stor fordel, da det er flere hus som råtner enn det er hus som brenner

Det er enkelt å få et uforpliktende tilbud. Du kan kontakte ditt lokale SpareBank1 bank- eller forsikringskontor, eller ringe oss sentralt på 21 02 50 50. Lykke til!

Boliglån

? Jeg og min kone har boliglån på kr 1 500 000,-. Vi betaler per i dag ca kr 10 000 i måneden på et avdragsfritt lån. Jeg skulle ønske å flytte lånet og bruke fordelene som mitt LOfavør medlemskap gir meg. Hvor skal jeg henvende meg og hva er fordelene?

Hei!

Jeg skjønner godt at du vil flytte lånet ditt. Du betaler rundt 8 prosent rente og det er godt over det vanlige rentenivået på boliglån i dag.

Som LO-medlem får du gode betingelser på lån hos SpareBank1. Renten du må betale avhenger av forhold som sikkerhet, inntekt, og betalingshistorikk. Flyttes lånet til SpareBank 1, betaler du lave eller ingen omkostninger til banken. I tillegg får du refundert taksthonoret, hvis takst kreves av banken.

Bare ta kontakt med din lokale SpareBank1. Husk medlemskort eller annen dokumentasjon som bekrefter ditt medlemskap i et LO-forbund.

Sterkere lut mot sosial dumping

De siste dagers avsløringer av polske arbeideres uverdige arbeids- og boforhold viser at regjeringen gjør rett i å forsterke innsatsen mot sosial dumping. Det er opprørende at arbeidsfolk blir utnyttet på det groveste, med lønns-, arbeids- og boforhold som ingen nordmann ville ha akseptert.

Det som imidlertid er positivt midt oppe i en tragisk historie, er at Arbeidstilsynet faktisk avdekker slike saker. Det viser at regjeringens styrking av Arbeidstilsynet har vært en riktig prioritering. På et presseseminar nå nylig kom det dessuten fram at Arbeidstilsynet nå avdekker færre slike saker enn tidligere, på tross av at kontrollinnsatsen er økt. Det tyder på at regjeringens handlingsplan mot sosial dumping virker, og at utviklingen går i riktig retning. Men enhver sak som avdekkes, er én for mye. For

å komme sosial dumping til livs, må vi sette inn sterkere lut.

Derfor kommer regjeringen i løpet av dette halvåret med fem nye tiltak for å hindre at det skal utvikle seg et B-lag i arbeidslivet:

1. Tillitsvalgte får innsynsrett og kan be sin egen arbeidsgiver om å skaffe opplysninger om underleverandørers lønns- og arbeidsvilkår.

2. Oppdragsgiver får plikt til å påse at lønns- og arbeidsvilkår er i samsvar med gjeldende allmenngjøringsforskrifter. Plikten omfatter alle ledd i kjeden av underleverandører.

3. ILO-konvensjon nr. 94 som krever at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde også for kommuner og fylkeskommuner er

iverksatt fra og med 1. mars 2008.

4. Alle arbeidstakere som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser skal utstyres med ID-kort.

5. Vikarbyråenes virksomhet vil bli regulert.

Norge har i dag stort behov for arbeidskraft, og behovet vil øke i tiden som kommer. Da skal utenlandske arbeidere bli møtt med skikkelige lønns- og arbeidsvilkår. En velferdsstat som Norge kan ikke være bekjent av å ha et B-lag i arbeidslivet. Det vil være ødeleggende for oss alle.

Per Rune Henriksen, stortingsrepresentant (Ap)

En pust i bakken....
Longyearbyen 7. mars 2008
Fotograf: Heidi Brun

NAFere: Deltakere fra Arbeidsmandsforbundet var fra venstre: Stein Ove Valderhaug, Linda Eidem, Lisa Marie Nyvoll, Renate Flatøy, Gunn Tove Haugerøy, Monica Vognild, Ali Bakhtar Ahme og Jan Tore Fure. Foran ligger forbundets valgte ungdomssekretær, Pål Sture Nilsen.

Unge NAFere på FYKO

Første helgen i mars arrangerte LOs ungdomsutvalg i Møre og Romsdal for niende gang fylkeskonferanse for ungdom (FYKO). Hotell Union i Geiranger var stedet, og vi var åtte ungdommer fra NAF som skulle bruke en helg på faglige og sosiale aktiviteter sammen med ungdommer fra andre LO-forbund.

Ommund Stokka, forbundssekretær fra Industri & Energi, holdt innledning om klima. Historier om lilla sauer på sørvestlandet og fabrikkarbeidere som blødde neseblod fordi det indre miljøet var så dårlig, fikk deltakerne på FYKO til å tenke. Etter at programmet var ferdig fredag kveld, så vi filmen Al Gore har laget om klimaet (An Inconvenient Truth) i plenumssalen. Hoved-

budskapet i filmen var at noe måtte gjøres, og at vi har mulighet til å gjøre det. Men vi trenger politikere som tør å satse.

Gruppearbeid

På lørdag ble vi delt inn i grupper, og ivrig satte vi i gang. For vår del var første post «Kims lek». Under en duk lå det 20 gjenstander som vi skulle huske. Så ble ni gjenstander fjernet og vi skulle huske hva som var forsvunnet. Deretter skulle vi bruke fem minutter på å finne på et slagord, skrive det ned på en lang papirremse. Laginnsats og kreativitet ble lagt vekt på. Deretter bar det ut og vi skulle lære navnene på hverandre. Vi fikk frie tøyler men ville bli premierte for laginnsats og det var lov å smiske

Verksteder

Siste del av lørdag skulle åtte verksteder gjennomføres. Temaer som sosial dumping og fagforeningsknusing, Norge vs. USA, vel-

ferdsstaten, lov og avtaleverk, aksjonisme, presentasjonsteknikk, ungdomspolitik, erfaringsutveksling for tillitsvalgte, jobbsøkerkurs og LO og forbundenes rolle var verksteder deltagerne kunne velge mellom.

Søndag skulle forbundene selv holde deltakerne i aktivitet og vi fra NAF møttes på et grupperom. Diskusjonene var praktisk orientert. Sommerpatrulje, nettverksbygging, avdelingens ungdomsutvalg og erfaringsutveksling var noen av temaene som ble tatt opp. Alle var enige om at dette var noe å jobbe videre med.

Jubileum

Neste år er 10-årsjubileum for FYKO og det tror jeg blir ett minst like godt arrangement som det vi opplevde denne helgen i Geiranger på Union hotell.

Pål Sture Nilsen, ref.

På besøk i gruveland

Den nyvalgte forbundssekretær for gruvene, Thorbjørn Jungård, besøkte årsmøtet i avdeling 214 Sandbekk Grubearbeiderforening som i dag er eneste igjen av alle de gamle gruveforeninger på fastlandet med yrkesaktive medlemmer.

Tekst og foto: Svein Jarl Liestøl

GJESTER: Forbundssekretær Thorbjørn Jungård (til venstre) og distriktssekretær Ole Jarl Madland var gjester på årsmøtet i avdeling 214. Her er de ved bergarbeidermonumentet i skyggen av Karl Marx.

På et bra besøkt årsmøte var selv-sagt avtalefestet pensjon den store saken som sto på den politiske dagsordenen. Selv om det ikke var noe nytt å meddele, kunne han lese i beretningen at foreningen har vært svært aktive når det gjelder denne saken. Allerede fra starten bevilget Sandbekk grubearbeiderforening penger til aksjonen og skolerte sine tillitsvalgte i temaet.

Distriktssekretær Ole Jarl Madland deltok som gjest på årsmøtet som et godt tegn på det gode samarbeidet som har utviklet seg mellom avdeling 214 og avdeling 7 som har gruveforeningen midt i sitt kjerneområde.

Alle valg var enstemmig med akklamasjon.

Leder: Svein Liestøl

Nestleder: Samuel Ørslund

Sekretær: Linda Løvland

Kasserer: Kjell Årrestad

Ungdomsleder: Merethe Olsen

Hovedverneombud: Tom Haug

Styremedlem: Odd Joar Hjelde

Styremedlem: Tone M. Elle

Styremedlem: Frank Toks

I. vara med møterett: Sigrid Liland

Kreftforeningens rettighetskontor

Mange kreftsyke får økonomiske eller andre problemer som krever råd og veiledning fra sosionomer eller jurister når de blir syke. Rettighetskontoret er et tilbud til kreftrammede, pårørende og andre.

Kreftforeningen har opprettet et eget rettighetskontor hvor kreftrammede, pårørende, helsepersonell og andre kan få profesjonell veiledning, råd og informasjon om muligheter og rettigheter. Rettighetskontoret kan gi juridisk bistand i enkeltsaker, og tilbudet er gratis.

Rettighetskontoret består av et landsdekkende, tverrfaglig kompetanseteam med jurister, sosionomer og helsepersonell med bred kompetanse.

De jobber med:

- Trygderettigheter
- Arbeidsrett
- Forsikring
- Økonomiske støtteordninger
- Praktiske hjelpeordninger
- Pasientrettigheter
- Pasientskader
- Klagesaker
- Testamente, arv og skifte

Ta kontakt

Du kommer i kontakt med Rettighetskontoret ved å ringe Kreftlinjen på telefon 800 48 210 eller ved å sende e-post til rettigheter@kreftforeningen.no (E-post bør ikke inneholde personlige helseopplysninger, av hensyn til egen sikkerhet).

JUBILANTER: Det vanket blomster, diplomer og nåler for årelange tillitsverv og medlemskap i fagbevegelsen til (fra venstre): Bjørn Olsen (40 år), Jorulf Myhr (25 år), Birgit Musum (25 år), avdelingsleder Odd Erling Lyngås, Liv Andersson (25 år), Arne Mellan (40 år), Nils R. Sivertsen (40 år) og Ottar Bremseth (40 år)

Pensjonistheder i Nord-Trøndelag

På klubbmøtet i september ble vi enige om at vi skulle invitere pensjonister (fra Statens vegvesen) til et medlemsmøte. Og i denne forbindelse kunne det være interessant å invitere de som (i vår etat) skulle ha 25-års- og 40-års merker. Det er jo gjerne slik at vi ønsker litt oppmerksomhet rundt slike utmerkelse.

Det er i alt 120 pensjonister i NAF i Nord-Trøndelag, og av disse var det elleve personer som skulle ha nål og diplom.

Det ble sendt ut invitasjoner, og egne (flotte) invitasjoner til de som skulle motta utmerkelse.

Dessverre var det ikke mange som hadde anledning til å delta, men vi fikk hilsmøter fra noen av våre godt voksne medlemmer – og det var svært hyggelig.

Vi startet med klubbens årsmøte. Og jeg

kan ikke huske at vi tidligere har gjennomført årsmøtet på så kort tid. Dette skyldes at de som var på valg, også måtte på andre møter – og det viktigste var faktisk tilstelninger for pensjonistene. Årsmøtet ble likevel gjennomført i hht vedtekter.

Totalt var vi 35 personer, og det ble en fin kveld med tid for både mimring og prat.

Odd Erling Lyngås overrakte blomster, diplomer og nåler, samt informerte om hva som skjer i forbundet akkurat nå. Litt historie om Statens vegvesen, og prosessen rundt «skilsmis» – så nå er vi Statens Vegvesen og Mesta.

Bjørn Tiller fortalte om oppgaver og rolle som regionalt verneombud. Dette er svært interessant både for oss som er i arbeid, og for de som er pensjonister. Regionale verneombud har en utfordrende og spennende jobb, og vi lærte at det ikke alltid er like enkelt å nå fram verken til arbeidstakere eller arbeidsgivere.

De innbudte gjestene satte pris på litt oppmerksomhet, og tilstelning. Vi i klubben synes det er artig å lykkes med det vi prøver oss på, og responsen fra deltakerne var av en slik karakter at det ser ut som dette kan bli en årlig foreteelse.

Litt underholdning må en ha på en slik dag, og kulturskolen i Steinkjer har mange flinke elever. Litt endringer underveis og vi endte opp med Hannah Hindberg Musum (8 år) og Eirin Holtan spilte for oss.

Marte Martinussen,
leder i Nord-Trøndelag vegvesenklubb

50 000 til Stavanger

Forbundsstyret bevilget i sitt møte 9. april kroner 50 000 til kulturarrangementer i Stavanger, byen som i 2008 er en europeisk kulturhovedstad. Avdeling 7 Sør-Vest har bevilget et tilsvarende beløp, opplyste avdelingsleder Terje Mikkelsen under forbundsstyremøtet.

Siden 1984 har EU pekt ut europeiske kulturbyer og siden kulturhovedsteder. Ideen til ordningen kom fra den greske sangeren og kulturministeren Melina Mercouri

som mente at kultur, og ikke bare økonomi og industri, måtte kunne være en motor for sivilisert byutvikling. Det var den norske regjering, som på vegne av Stavanger-regionen, søkte Ministerrådet i EU om status som kulturhovedstad, og i 2008 går altså æren til Stavanger og til Liverpool i England. De europeiske kulturhovedstedene regnes som EUs mest vellykkede kulturtiltak. Det er kommunene Stavanger og Sandnes som sammen med Rogaland fylkeskommune er

eierne av Stavanger2008, selskapet som planlegger, gjennomfører og evaluerer kulturhovedstadsåret.

Stavanger2008 har et sett verdier å styre etter, og de er førende for arbeidet: Toleranse og ytringsfrihet. Gjestfrihet og tilgjengelighet. Kulturarv og utvikling. Nyskaping og kvalitet. Miljø, estetikk og arkitektur.

BA

Verv og vinn!

Bli med i vervekampanjen. Flotte premier venter. Alle som deltar i kampanjen er med i trekningen av en reise. Trekning foretas én gang i året - ved utgangen av januar.

1 medlem

- 1 medlem:
1. T-skjorte ■ 2. Toalettmappe
■ 3. Ostepett ■ 4. Skopussesett

2 medlemmer

- 2 medlemmer:
5. Minnepenn ■ 6. Tursekk ■ 7. Sportsbag

10 medlemmer

- 10 medlemmer:
15. iPod Nano ■ 16. Espressomaskin
■ 17. Samsonite trillekoffert

20 medlemmer

- 20 medlemmer:
18. Silva kikkert ■ 19. Tivoli Radio DAB
■ 20. Kärcher høytrykkspysler med terrassevasker

3 medlemmer

- 3 medlemmer:
8. Minigrill med termobag ■
9. Trillebag ■ 10. Juicepresse ■ 11. Skulderveske

30 medlemmer

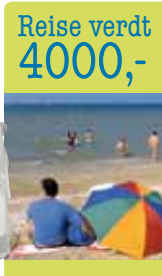

- 30 medlemmer:
21. GPS ■ 22. Media desktop og flatskjerm
■ 23. DeWalt kapp- og gjersag
■ 24. Reise til 4000,-

5 medlemmer

- 5 medlemmer:
12. Blender ■ 13. Silva hodelykt
■ 14. Fleecejakke Verona

Reise verdt 4000,-

Innmelding

Kupongen klippes ut og sendes til den avdelingen du tilhører, eller du kan gjøre det via våre hjemmesider, www.arbeidsmandsforbundet.no

Navn:					
Fødselnummer/Personnummer:					
Adresse:					
Postnummer:			Sted:		
Telefon privat:			Mobil:		Telefon jobb:
Yrke/stilling:			E-postadresse:		
Arbeidsgiver:					
Arbeidssted:					
Er du medlem i annet forbund/i tilfelle hvilket:					
Vervet av:					
Adresse:					
Send premie nummer:			Ikke send premie, jeg samler opp:		
Jeg har samlet opp vervinger tidligere, send meg premie nr					
Størrelse:	S	M	L	XL	XXL
Koffert farge:	SORT			RØD	

Avd. 1 Øst

Postboks 118, 3191 Horten

Avd. 2 Oslo/Akershus

Postboks 8842 Youngstorget, 0028 Oslo

Avd. 3 Møre og Romsdal

Storgt. 9, 6413 Molde

Avd. 4 Nordland

Svalbardgata 26, 8610 Grubhei

Avd. 5 Innlandet

Fakkelgården, 2624 Lillehammer

Avd. 6 Vest

Håkonsgt. 5, 5015 Bergen

Avd. 7 Sør-Vest

Jens Zetlitzgt. 21, 4008 Stavanger

Avd. 8 Midt-Norge

Folkets Hus, 7011 Trondheim

Avd. 9 Nord

Postboks 1060, 9503 Alta

Avd. 142 Longyearbyen

Arbeiderforening
Postboks 408, 9171 Longyearbyen

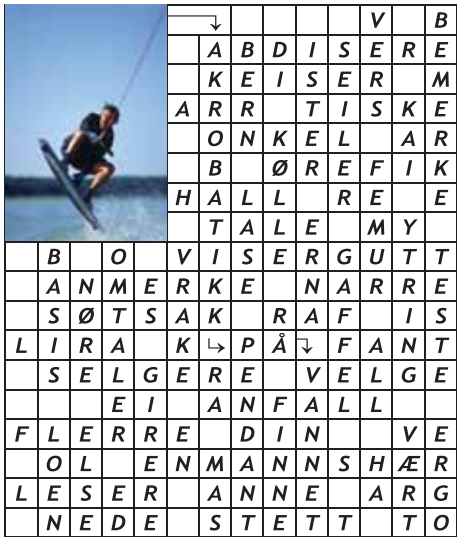
Avd. 111 Løkken

Grubearbeiderforening
7332 Løkken Verk

Avd. 214 Sandbekk

Grubearbeiderforening
4380 Hauge i Dalane

Den gang da...

foto: colourbox

«Hvordan skal vi få bedre fram-møte på fagforeningsmøtene?»

Etter hvert er det blitt et faktum at fram-møtet på møtene i fagforeningene er heller skralt.

Årsakene til dette kan være flere, men den fornemste årsak er vel trolig utviklingen av levestandarden. – Det er ofte slik at en må finne årsaken for å komme fram til botemidler. I dette tilfellet er det

ikke hjelp i det. Det er blitt sagt, at kommer de dårlige tider med hele sitt kjente repertoar, som for mange er kjent fra hine hårde dager, ja, så vil det bli oppmøte i fagforeningssalen. Altså: Botemidlet mot det dårlig fremmøte er å «lage dårlige tider», så det går ikke, eller rettere, det vil vi ikke.

[...]. Det arbeides stort sett godt i fagforeningene i dag, og arbeidet som utføres, spenner over et langt bredere felt enn det som før var tilfelle, men av erfaring vet jeg at det er ikke lett for dem som skal stille med sakene. Vanskeligheten ligger i at det er så altfor få å dele oppgavene på. En opplever ikke sjelden at det er flere som møter på styremøte enn på medlemsmøte, og da er det slett ikke oppmuntrende. [...]. Når medlemmene ikke går på møter, når de ikke får et innblikk i hva som blir gjort, så er de også lett påvirkelige for den lumske propaganda som til dels drives på mange arbeidsplasser. Denne propaganda går i korthet ut på at fagorganisasjonen hverken kan eller vil gjøre noe, og også at den ikke har noen oppgaver i det hele tatt. (...) W.»

Arbeidsmanden nr. 4 1958

Arbeidsmanden 2008

Trykkedatoer:

Nr. 5	22. mai	
Nr. 6	26. juni	
Nr. 7	28. august	
Nr. 8	25. september	Stoff til bladet må være i redaksjonen
Nr. 9	30. oktober	minst en uke før trykkedato.
Nr. 10	4. desember	

Vinnere av På kryss & Tvers nr. 3:

Odd-Erik Pedersen, 9153 ROTSUND
Per Olav Bjørkliås, 7079 FLATÅSEN
Arne Dybwik, 8485 DVERBERG

Norsk Arbeidsmandsforbund

Stiftet 13. april 1895

Postadresse:
Postboks 8704 Youngstorget, 0028 Oslo
Besøksadresse: Grubbegt. 6
Tlf.: 23 06 10 50 - Telefaks: 23 06 10 92
E-post: norsk@arb-mand.no
<http://www.arbeidsmandsforbundet.no>

Forbundets administrasjon:

Erna C. Dynge - forbundsleder
Tlf. 23 06 10 61

Helge Haukeland - nestleder
Tlf. 23 06 10 66

Kirsti Mandal - organisasjonsleder
Tlf. 23 06 10 60

Svein Johansen - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 69

Lise Solvang - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 67

Trond Karlsen - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 63

Thorbjørn Jungård - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 91

Pål Sture Nilsen - ungdomssekretær
Tlf. 23 06 10 62

Øvrige:
Ghulam Abbas - økonomisjef
Tlf. 23 06 10 73

Oddbjørn Nilsen - faglig sekretær
Tlf. 23 06 10 85

Trond Erik Thorvaldsen - informasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 81

Johnny Myrvold - organisasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 70

Forbundsstyret:

I tillegg til forbundsleder, nestleder, organisasjonsleder og forbundssekretær Svein Johansen består forbundsstyret av:

Kjell Borglund (Innlandet), Jens Petter Hermansen (Oslo/Akershus), Tommy Nymo (Nordland), Eva Jenssen (Midt-Norge), Terje Mikkelsen (Sør-Vest), Karl S. Olsen (Møre og Romsdal), Toril Torsvik (Vest).

Forbundets avdelinger:

NAF avd. 1 Øst:
Tlf. 33 03 05 15. Telefaks 33 03 05 14

NAF avd. 2 Oslo/Akershus:
Tlf. 23 06 17 70. Telefaks 23 06 17 71

NAF avd. 3 Møre og Romsdal:
Tlf. 71 20 16 10. Telefaks 71 20 16 11

NAF avd. 4 Nordland:
Tlf. 75 12 08 88. Telefaks 75 12 08 99

NAF avd. 5 Innlandet:
Tlf. 61 05 42 50. Telefaks 61 05 42 60

NAF avd. 6 Vest:
Tlf. 55 30 91 80. Telefaks 55 30 91 81

NAF avd. 7 Sør-Vest:
Stavanger: Tlf. 51 50 02 39. Telefaks 51 50 02 42

Kristiansand: Tlf. 38 09 24 70.
Telefaks 38 09 53 88

NAF avd. 8 Midt-Norge
Tlf. 74 13 56 00

Trondheim: Telefaks 73 87 94 91
Steinkjer: Telefaks 74 13 56 26

NAF avd. 9 Nord:
Tlf. 78 43 67 01. Telefaks 78 44 50 15

NAF avd. 111
Løkken Gruvearbeiderforening:
Tlf. 72 49 64 87

NAF avd. 142
Longyearbyen Arbeiderforening:
Tlf. 79 02 51 26. Telefaks 79 02 13 09

NAF avd. 214
Sandbekk Gruvearbeiderforening:
Tlf. 51 47 82 97. Telefaks 51 47 80 38

B-Postabonnement

Ved adresseendring:
Fyll ut slippen og send den inn til
Norsk Arbeidsmandsforbund,
Postboks 8704, Youngstorget,
0028 OSLO

Ny adresse .....

.....

.....

Ny arbeidsgiver .....

Foto: colourbox.com

■ Følg med på
tariffoppgjøret

■ Bli med på
AFP-debatten

■ Les daglige nyheter
fra arbeidslivet

www.FriFagbevegelse.no